

ANT

Gençler
MiT'i sanık
sandalyesine
oturtacak!

Haftalık Dergi • 29 Nisan 1969 • Sayı: 122 • 125 Kuruş

GİZLİ BELGE

ROCKEFELLER'DEN

EISENHOWER'A

**Türkiye'yi
sömürme
emri**

HAFTANIN NOTLARI

Alkılıç sıhhi heyette

142. maddenin çilekes mahkumu Şadi Alkılıç, sağlık durumunun iyice ağırlaşması üzerine Adalet Bakanlığı'nın emriyle geçen hafta yeniden sıhhi heyete sevk edilmiştir. Sıhhi Heyet, Alkılıç'ın anayasanın 97/2. maddesine göre hapse tutulup tutulamayacağına bugünlük karar verecektir. Öte yandan yurt dışında Alkılıç'la ilgili yayınlar devam etmektedir. Uluslararası Basın Enstitüsü'nün mart ayında yayınlanan bülteninde şöyle denilmektedir: «Şayet Alkılıç, dünya basınında kendisine bir makale yüzünden verilmiş olan ağır ceza dolayısıyla tanınmışsa, bu ne yazık ki, Türkiye'de gazeteci ve yazarların uğradığı çeşitli baskıların bir örneğinden başka bir şey değildir. Bu durum, bu ülkede gittikçe daha şiddetli bir huzursuzluk yaratmaktadır. Batı demokrasilerinde böyle bir olay olanaksızdır. Şadi Alkılıç'ın durumunda bir adli hata vardır bunun mutlaka düzeltilmesi gerekmektedir. Son haberlere göre kalb hastalığına tutulmuş bulunan Şadi Alkılıç, sıhhi sebepler dolayısıyla serbest bırakılmaktadır.»

20 nisan

Türkiye'deki Amerika

■ NATO İş Sendikası'nın İzmir'deki Amerikan işyerlerinde, işçilerin kanuni haklarının verilmemesi üzerine başlattığı grev devam etmektedir. Amerikalılar, küstahlıklarını son dereceye vararak grevci işçilere sık sık hakarete bulunmaktadır. Amerikan Assubay Kulübü Müdürü Robert C. Hamvey, bir grev çağırının tentesini hakarete kasdiyle yırttığı için adliyece verilmiştir. NATO İş Sendikası Başkanı Kemal Öz ise, Amerikalılar tarafından yerlerde sürüklenmiş ve bayıltılmaya kadar dövülmüştür. Öz, Amerikalıların elinden grevci işçiler tarafından kurtarılmış ve bu olay da savcılığa intikal ettirilmiştir. Halen Amerikan Liman Komutanlığı başkanlığında da başlayan grevden sonra, onbir Amerikan işyerinde de grev sürdürülmektedir. Türk işçileri gerekirse, Amerikan sömürsüne karşı büyük bir miting de düzenleyeceklerdir. Öte yandan İstanbul'da Harp İş Sendikası'na bağlı işçiler, TUSLOG'a bağlı Salspazari «TUSLOG DET 33» işyerinde ve TUM-PANE şirketinde greve başlamışlardır. 400 Amerikalının aileleriyle birlikte Türkiye'den ayrılacakları gerekçesiyle TUSLOG'un 29. müfrezesinin kapatılması üzerine 200 Türk işçisi açığa kalmıştır. TUSLOG, bu işçilere de kanuni haklarını vermemektedir.

Proleter'e baskı

■ Kadıköy'deki minibüs ağası Burhan Köksal'ın, Proleter Şoför Yalçın Özerden'e karşı kanunsuz zorbalığı defalarca savcılığa intikal ettirildiği halde bir türlü önlenmemektedir. Son olarak 11 Nisan ve 13 Nisan tarihlerinde de Kadıköy Minibüsçüler Cemiyeti Başkanı Burhan Köksal, iki defa Proleter Şoförün yolunu keserek vasyata tecavüzde bulunmuştur. Emniyete yapılan şikayetler görevliler tarafından örtbas edilmekte, mütecaviz minibüs ağası ağıkça korunmaktadır. Bu tecavüzler ve emniyetin mütecavizle işbirliği çeşitli belgelerle tesbit edilmiş olup Proleter Şoför'ün başına bir şey gelmesi halinde, daha önce uyarılmış olan resmi makamlar da sorumlu tutulacaktır.

Aybar köylerde

■ Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı, Trakya gezisini tamamladıktan sonra diğer illerde de köy gezilerine devam etmektedir. Ankara'nın bazı köylerini ziyaret eden Aybar, CHP'nin tutumunu eleştirerek «CHP'ye göre emekçi halkın iktidara bizzat gelmesi ve işlerin yürütümünde söz ve karar sahibi olması söz konusu değildir. AP'nin temsil ettiği bugünkü büyük toprak ağaları ve büyük tüccarların doğrudan iktidarı yerine, CHP'nin temsil ettiği ve Türkiye'yi 600 yıldır idare etmiş olan yüksek memur ve mütehasıslar kadrosunun iktidarı geçecektir. Böylece ağalar ve tüccarların iktidarı, bazı reformlarla dolaylı olarak sürdürülecektir. CHP'ye göre düzen değil, dümen değişecektir. Mesele, bugünkü kapışık kapitalist düzenin değişmesidir» demektir.

21 nisan

Amerikan tehdidi

■ Sovyet Hükümeti'nin resmi organı Pravda, Ankara Temsilcisi İvan Ulgakov'un imzasıyla yayınladığı bir makalede, Türkiye'deki yabancı askerî üslerin Türkiye'nin güvenliğini çözmekle kalmayıp, aynı zamanda güvenliğini de tehdit ettiğini belirtmiştir. CIA'nın Amerikan üsleriyle ilgili olarak hazırladığı son raporun da, Türkiye halkı için tehlikeyi doğruladığını belirten Pravda, ikili anlaşmaların gerektiği zaman Türkiye'ye müdahale hakkını Amerika'ya tanıdığını yazmakta, «Amerika, Türkiye'deki siyasi havanın kendisine elverişli durumda olmadığına kanaat getirdiği vakit bu hakkı kullanabilir» demektedir.

Bir saldırı daha

■ TÖS ve 19 Mayıs Fikir Kulübü'nün çağırışı olarak «Başbakan ve Uşağı» adlı oyunu temsil etmek üzere Samsun'a giden Başkant Tiyatrosu'nun bazı oyuncularını, Sumer Sineması'na baskın yapan saldırganlar tarafından yaralanmışlardır. Başlarında AP Samsun Milletvekili Şevki Yücel'in kardeşlerinin bulunduğu saldırganlar, daha sonra da telefonla tehditlerine devam etmişlerdir. Öte yandan Gaziantep'te TÖS ve Öğretmenler Yardımlaşma Derneği yararına «Pir Sultan Abdal» oynayan Halk Oyuncuları hakkında da «Kürtçülük ve komünizm propagandası» yaptıkları iddiasıyla soruşturma açılmıştır.

Cunta'nın 2. yılı

■ Amerika'nın desteğiyle demokrasiyi boğazlayarak darbe ile iş başına gelen Yunan faşist cuntası ikinci yılını törenlerle kutlamıştır. Törenlerde halk cuntayı protesto etmiş, başka ülkelerde de protesto gösterileri yapılmıştır.

22 nisan

İlaç soygunu

■ Millet Meclisi «İlaç Araştırma Komisyonu» üyeleri bir basın toplantısı düzenleyerek, araştırmanın dehşet verici sonuçlarını açıklamışlardır. Yerli ve yabancı ilaç firmalarının yüzde 250 - 1000 oranında kâr ettikleri, özellikle bir yabancı ilaç firmasının sermayesini beş yılda yüzde 1859 oranında artırdığı, Türkiye'de kullanılan ilaçların üçte birinin tedavi yönünde hiçbir etkisi bulunmadığı, yılda ortalama 399 milyon liralık ilaç israfı yapıldığı komisyon tarafından tesbit edilmiştir. Açıklamaya göre, ilaç sanayii gittikçe yabancı etkisi altına girmekte ve Türkiye yabancı ilaç tröstleri tarafından tam anlamıyla soyulmaktadır.

bir etkisi bulunmadığı, yılda ortalama 399 milyon liralık ilaç israfı yapıldığı komisyon tarafından tesbit edilmiştir. Açıklamaya göre, ilaç sanayii gittikçe yabancı etkisi altına girmekte ve Türkiye yabancı ilaç tröstleri tarafından tam anlamıyla soyulmaktadır.

Burkay'a saldırı

■ TIP Genel Yönetim Kurulu Üyesi ve Tunceli İl Başkanı Avukat Kemal Burkay, TIP teşkilatı kurmak üzere gittiği Erzincan'da 30 kişinin birden saldırısına uğramıştır. Çıkarıcı çevrelerin düzenlediği bu saldırının sanıklarından hiçbirisi yakalanamamıştır!

Jandarma müdahalesi

■ Maden İş Sendikası'nın Sumerbank'a bağlı Konya Krom Fabrikası'nda başlattığı grevde, bir sarı sendikacının grev kırıcılığı yüzünden çatışmalar olmuş, iki işçi yaralanmıştır. Kavgayı önlemek gerekçesiyle müdahale eden jandarmalar ise, grev kırıcıların işyerini çalıştırmalarına imkân hazırlayarak patrona hizmet etmişlerdir.

23 nisan

Ulusal Egemenlik!

■ Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 49. yıldönümü ulusal değil, çıkarıcı çevrelerin sınıfsal egemenliği altında kutlanmıştır. Yoksul halk çocuklarının ayakkabı boyacıları ve gazete satıcıları yaptığı meydanlarda zengin çocuklarının ciciili bicili giydirecek kutlanan bayram dolayısıyla devrimci kuruluşlar çeşitli bildiriler yayınlayarak ulusal egemenliğin fiilen kazanılabileceği için emperyalizmle ve işbirlikçileri ile mücadele etmek gerektiğini ifade etmişlerdir. İTÜOB ve İTÜOTB bildirilerinde, «Acı gerçeklere karşılık ulusal egemenlik bayramının çocuk bayramına dönüştürülüp gelecekte ulusal egemenliğe sahip çıkacak çocukların beyinlerini yıkamaya çalışmak, artık çocukları bile kandıramayacaktır» denilmektedir. Yalova Yüksek Öğrenim Derneği de, Yalova'daki kutlama töreninde kendilerine söz hakkı verilmemesi ni protesto etmiştir.

NATO provokasyonu

■ NATO ülkelerine ait 60 savaş gemisi ile 300 kadar uçakın katıldığı 13 gün sürecek «Şafak Devriyesi» adlı NATO tatbikatı, Akdeniz'de başlamıştır. Ortadoğu'da gövde gösterisi yapmak üzere hazırlanan NATO tatbikatı dolayısıyla Sovyet donanması da harekete geçerek bir çok savaş gemisini Akdeniz'e çıkartmıştır. NATO üyesi Türkiye de, bu tehlikeli kuvvet denemesine Amerika safında alet edilmektedir. Stratejik Etüdler Enstitüsü'nün yayınladığı The Military Balance adlı kitapta açıklandığına göre bütün askeri kuvvetlerini NATO, yani Amerika emrine veren tek ülke Türkiye'dir. Bütün gücü ile Türk silahlı Kuvvetleri NATO'nun Amerikalı başkomutanının emrinde bulunmaktadır.

Temizlik işçileri haklarını istiyor!

Kağıthane Belediyesi'nin temizlik, fen ve su işleri servisinde çalışan 170 işçi, Belediye Başkanının toplu sözleşme yapmaması üzerine grev ve başlamışlardır. Geçen pazar toplu sözleşme imzalamayan Belediye Başkanı Zeki Ural'ı protesto için bir yürüyüş yapan ve ellerinde «Harpte em ünde, hakta em gerideyiz», «Aldığın maaş 240 lira, cenazemi kaldırmaza», «Sokakta uyanırlar sokakta uyanırlar», «Fakir yemez, yaşamaz, hayal eders», «Et 16, yevmiye 10 lira» gibi cümleler taşıyan işçilerin bağlı bulunduğu «Hür Genel İş» Sendikası, haklar alınmaya kadar grevin devam edeceğini açıklamıştır.

1 MAYIS KUTLU OLSUN!

Bu hafta bütün dünyada 1 Mayıs İşçi Bayramı büyük törenler ve şenliklerle kutlanacaktır. Türkiye'de de 1925 İzmir İktisat Kongresi'nden sonra 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kutlanmıştır da, işçi sınıfının bilinçlenmesinden korkan bürokrat iktidarlar, zamanla ağır baskılar yaparak 1 Mayıs'ı kutlanmaz hale getirmişlerdir.

İşbirlikçi ve Amerikancı Türk İş İse, her alanda olduğu gibi bu konuda da sınıfına ihanet ederek 24 Temmuz'u İşçi Bayramı ilan etmiş ve Türkiye işçi sınıfını, bütün dünyadaki işçi kardeşlerinin ortak bayramından kopartmıştır.

İki yıldan beri Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, aslında işçiler için kara bir gün olan 24 Temmuz'u reddederek 1 Mayıs'ı gerçek İşçi Bayramı olarak kabul ettiğini ilan etmiş bulunmaktadır.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bu 1 Mayıs için Türkiye işçilerine şu mesajı yayınlamıştır:

«Bütün dünya emekçilerinin daha mutlu bir yarına, daha güvenli bir yaşama kavuşmak için giriştiği mücadelelerin birleştiği 1 Mayıs gününü, devrimci işçilerin biricik temsilcisi olarak yüreğinden kutlarız.

Bu bayramı Türk işçileri yine sıkıntı içinde, yine işsizlikten yorulmuş, yine haklarını tüm olarak alamamış, yine sömürünün dışından kurtulmamış, anayasasının öngördüğü sosyal adaletin hüküm sürmediği bir düzene kavuşmamış olarak geçiriyor. Üstelik yeni kanun tasarıları iş-

çilerin, sosyal bir sınıf olarak demokratik yoldan devlet yönetimine ağırlığını koymasını önleyici hükümler getiriyor.

Emeğiyle çalışan milyonlara işçinin hâlâ ilkel törelerle çalıştırıldığı, kanun güvencesinden yoksun bırakıldığı bir yılda, 5 teli kardeşlerine göre daha iyi durumda olan endüstri işçilerinin öncülük etmesi gerekmektedir. Köylüye, tarım işçisine, küçük esnafa, hünerinin, becerisinin karşılığını alamadığı zanaatkara, endüstri işçilerinin öncülük etmesi, onların anayasa ilkelerinin gerçekleştirilmesi, hattında birleştirilmesi baş ödev olmuştur. Bütün emeğiyle geçinenlerin bilinçlenmesinde, sendikalaşma bilinci kardeşlerinin yılmadan, usanmadan uyarıcı çabalarını göstermesi zorunludur. İktisaden başkasına bağlı olanlardan yana ilkeler getiren Anayasamızı eksiksiz uygulamak için, işçi sınıfının gerçek temsilcilerinin seçimi Büyük Meclise girmesinden başka çare yoktur. 1969 Türkiye'sinde biz işçiler, 1 Mayıs İşçi Bayramını kutlarken yakın bir gelecekteki günlerin sınavını iyi verecek bir hazırlık içinde olmanın sorumluluğunu iliklerimize kadar duymalı ve duyurmamızdır.

Yaşasın her bakımdan özgür, her bakımdan bağımsız Türkiye ülkesi için anayasa haklarına sahip çıkan işçiler!

Yaşasın mutlu yarınları getirecek çabalara katılan bilinçli kardeşlerimiz.

Yaşasın Devrimci eylem...

DİSK Yürütme Kurulu

HAFTANIN
YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Oltadaki Balık

2

8 Nisan'ın üzerinden dokuz yıl geçti. Kapıkulu bürokrasisi ile besleme burjuvazi, Türkiye'deki politik mücadeleyi yine bir takım biçimsel ve yüzeysel sorunların kısırdöngüsüne hapsedilmek gayretinde... Tam seçimlere gidileceği sırada ekonomik ve sosyal sorunlar bir yana bırakılmış, TRT üzerine kıyametler kopartılıyor. Söz düelloları, engellemeler, zorlamalar birbirini kovalıyor. Neditir bu TRT meselesi? İlk kuruluşu sırasında MBK'nın da gayretleriyle TRT'de köprübaşıları CHP'lilere teslim edilmiş ve muhalefete düştüğü sırada bile radyo CHP'nin koruması olmak durumunu sürdürmüştür. AP ise, bir iktidar partisi olarak, TRT'nin yönetimine tamamen el koymak istemektedir. Mesele bundan ibarettir. Amerika'dan kazeteli «Paşa», tam koalisyon başı olma planları kurduğu bir sırada, TRT gibi önemli bir silahı elden kaçırmamak için elinden gelen hiçbir şeyi ardına komamakta, Çankaya'nın kapısını çalmayı dahi göze almaktadır. Demirel ise, «Paşa»nın koalisyon hesaplarını gördüğü içindir ki, ne bahasına olursa olsun, TRT'yi ele geçirmek, tek başına iktidarı yoğun bir radyo propagandasıyla garantilemek çabasıdadır. Kaldı ki, her iki tarafın bu TRT kavgasında başka hesapları da vardır. Dokuz yıl önce kendisine iktidar yolunu açan devrimci gençliğe «aşırı solcu, bozguncu, yitici» damgasını vuran Paşa, bu ihanetini TRT üstüne gü-rültü kopartarak örtmeye çalışmakta, «Eski Demokratlar» meselesiyle başı derde olan Demirel ise, dikkatleri başka yöne çekmek, YTP'nin ve CHP'nin çomakladığı meseleyi hasıraltı etmek istemektedir.

R

ADYO CHP'nin elinde kalsa ne olacak, AP'nin eline geçse ne değişecektir? Her iki halde de emekçi sınıfların devrimci sesini duyuracak bir yayın beklemek mümkün müdür TRT'den? İşte, CHP'nin yönetimindeki TRT'nin yayınları ortada... Hangi devrimci ve anti - emperyalist eyleme doğru dürrüst yer verilmiştir? Hangi dış olay Amerikancı olmayan bir yorumla yanıtlanmıştır? Amerikancı ve işbirlikçi sendikaların bildirileri dakikalarca okunurken, devrimci sendikaların hangi bildirilerinden tek kelime olsun söz edilmiştir? Egemen sınıfların dümensuyundaki partilerin sadece suya tirit konuşmaları dahi kelimesi kelimesine verilirken, emekçi sınıfların tek siyasi örgütü Türkiye İşçi Partisi'nin konuşmaları ısrarla halktan gizlenmiştir. Böylelikle ihanet içinde bulunan bir TRT ister CHP'de olsun, ister AP'de olsun, bizim için önemli yoktur. Bu bakımdan, meclisteki sosyalist milletvekilleri, TRT'nin bugünkü statüsünü CHP ile aynı safta AP'ye karşı savunmak hatasına düşmemeli, kapıkulu bürokrasisinin de, besleme burjuvazinin de TRT üzerindeki oyunlarına aynı şiddetle karşı çıkmalıdır.

B

U hafta ANT'nin orta sayfalarında yayımlanan mektup, CHP'siyle, DP'siyle, MBK'sıyla, AP'siyle gelmiş geçmiş iktidarların Amerikan dümensuyunda Türkiye halkına nasıl ihanet ettiklerini bir kere daha belgelemektedir. Amerikan petrol imparatorunun eski Cumhurbaşkanı Eisenhower'a verdiği direktifleri ibretle okumak gerek... Her ağzımızı açışta «NATO'ya, CENTO'ya bağlıktan dem vuran, anti - amerikan, anti - emperyalist eylemleri «bozgunculuk, yıkıcılık, ağır solculukla suçlayanların ipleri kimlerin elindedir, bu belgede açık seçik ortaya konmaktadır. Türkiye, Amerikan petrol imparatoru için «Oltadaki balıktır! Balığın ağzına oltayı takan ise İsmet Paşa'dır. Diğer iktidarlar da, bazı ayrıntılardaki farklı davranışlarına rağmen kendi garantilerini bu oltanın ipinde bulmaktadırlar. İşte 28 Nisan'ın yıldönümünde devrimci gençliğin asla ve asla ihmal edemeyeceği çıplak gerçek. Dokuz yıl önce biçimsel demokrasi kavgası veren gençlik, bugün tekrar aynı kısırdöngüye kendini kaptırmadan oltanın ipini ellinde tutan Amerikan emperyalizmine ve onun işbirlikçi Amerikancı bürokrat - toprak ağası - besleme burjuvazi üçlüsüne karşı mücadelesini emekçi halk kitleleriyle omuz omuza vermek zorundadır. Türkiye'nin bağımsızlık ve sömürüden kurtuluşu, 28 Nisan'ı kutlayanların, 1 Mayıs'ı kutlayanlarla ittifakındadır.

24

nisan

Öğretmen Kırımı

[Danıştay kararlarına rağmen bu kararları çiğnemeye ve öğretmen kırımına devam eden Milli Eğitim Bakanlığı, son olarak TÖS ve TÖDMF Genel Başkanı Fakir Baykurt'u, Danıştay kararına aykırı olarak İslahiye İlçesi'nin Fevzipaşa Ortaokulu'na atamıştır. Bu olayla ilgili bir bildiri yayınlayan TÖS ve TÖDMF Genel Yürütme Kurulları, Milli Eğitim Bakanlığı'na her eylemi ile kanunlara ve anayasaya ters düştüğünü belirtmiş, Baykurt'un sendikal ve örgütsel görevlerini yapamaz duruma getirilmesini şiddetle protesto ederek, «Baykurt'un sürüldüğü bucağlarda seve seve çalışmaya hazırız. Ancak Türk öğretmeni anayasal haklarını kullanırken kendisine yapılan bu haksız baskıları nefretle karşılamaktadır» demişlerdir.

Süper benzin kazığı

■ Yabancı petrol şirketleri, Türkiye'ye yeni bir kazık daha atmışlardır. Uzun süreden beri iktidar üzerinde devam ettirdikleri baskılar sonunda yüksek fiyatlı ve yüksek oktanlı «süper benzin» satmak izni kopartan yabancı şirketler, geçen hafta şoförlere normal benzin vermemişler ve süper benzin almak zorunda bırakmışlardır. Avrupa'nın süratli trafiği için imal edilen süper benzinin Türkiye'deki trafik tıkanıklığında kullanılması «kel başa şimsir tarak» olmaktan ve yabancı tröstlere yeni bir vurgun imkanı sağlamaktadır.

25

nisan

ANT yargılandı

■ «Faşizmin Ayak Sesleri» başlıklı yazıdan dolayı Doğan Özgüden ile sorumlu müdürümüz Alpaz Kabacalı, 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde «emniyet kuvvetlerini tahkir» iddiasıyla yargılanmıştır. C. savcısı, bu defa yazıda emniyet kuvvetlerinin değil, hükümetin tahkir edildiğini ileri sürerek dosyayı geri istemiştir; Mahkeme talebi görüşmek üzere duruşmayı 5 Mayıs'a ertelemiştir. Öte yandan ANT davaları, Uluslararası Basın Enstitüsü'nün mart bülteninde söz konusu edilmiştir. Bülte, «Türk basını hakkında dikkati çeken davalar açılmaktadır. Örneğin, solcu haftalık ANT Dergisi sahibi Doğan Özgüden ve bir çok arkadaşları çeşitli mahkemelerde yargılanmaktadır» denilmekte ve bunun demokratik yönetimle bağdaştırılmayacağı belirtilmektedir.

Başsağlığı

Arkadaşımız Yalçın Çetin, geçen hafta babasını kaybettği için bu sayıya «GÖZ GÖRE»yi çizememiştir. Gelecek haftadan itibaren karikatürlerine devam edecektir. Öte yandan gazeteci arkadaşımız Ayhan Yetkiner'in de geçen hafta babası vefat etmiştir. Her iki arkadaşımıza ve ailelerine başsağlığı dileriz.

26

nisan

Pasifikasyon

■ Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde Amerikancı Rektör Kurdağ'ın pasifikasyon hareketi devam etmektedir. İlk önce yedi öğrencisini polise jüral eden Kurdağ, bu defa da iki asistan hakkında giyabi tevki kararını çıkartmıştır. Görevlerine son verilen Asistan Musammer Soysal ile Asistan Ergin Güneç yaptıkları açıklamada, rektörün anayasaya ve iş kanuna aykırı olarak görevlerine son verdiğini belirtmişler. Danıştay'a başvurup haklarını geri alacaklarını söylemişlerdir. Halen 16 öğrenci tutuklu bulunmaktadır. Haklarında giyabi tevki kararı verilen yedi öğrenci ise hâlâ ele geçirilememiştir. Çapa'daki Yüksek Öğretmen Okulu'nda ise Müdür Ayhan Doğan, Danıştay'ın durdurma kararına rağmen, haklarında «temelli okullan çıkarma» cezası verilen 10 sosyalist öğrenciyi okula kabul etmemektedir. Öğrenciler karara uymayan müdürü mahkemeye vereceklerdir.

Komando baskını

■ Erzurum'da Fikir Kulüpleri Federasyonu Sekreterliği'nin düzenlediği bir şiir matinesi, sanat ve kültür düşmanı MHP komandoları tarafından basılmak istenmiştir. Nazım Hikmet'in şiirlerinin okunduğu salona giremeyen komandolar içeri giremeyince dışarıda ulumağa başlamış, zabıta kuvvetlerinin müdahalesiyle herhangi bir olay çıkması önlenmiştir. Olaydan sonra üniversitede öğrenime üç gün ara verilmiştir.

M.i.T. SANIK SANDALYESİNE OTURTULACAK

• Hürriyet gazetesi'nde gençlik eylemleri'nin Sovyetler tarafından yönetildiğine dair düzmece belgeler yayımlanan MİT'i gençler ve avukatları mahkemeye verecekler.

ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇATILAN SİLAHLAR
— Devrimci gençliğe karşı mı kullanılacak? —

SON boykot ve ılgal hareketleri sırasında devrimci gençliğe açıkça ihanet eden İsmet Paşa'dan deazete çıkarılmaz, bugüne kadar gençlik olayları konusunda temkinli ifadeler kullanan gazeteler de, birdenbire devrimci gençliğe karşı eşi görülmemiş bir iftira ve suçlama kampanyasına girmişlerdir. En ilimlı yazarlar dahi, boykot ve ılgal hareketlerini yürüten devrimci gençleri «aşırı solculuk, bozgunculuk, yıkıcılık»la suçlamaya başlamışlardır.

Bu suçlama kampanyasında en ileri giden ise, Hürriyet Gazetesi olmuştur. Türkiye'nin bu en yüksek tirajlı gazetesi, geçen hafta yayınladığı bir yazı serisinde, Türkiye'deki gençlik hareketlerinin yurt dışından yönetildiği iddiasını belgelendir-mek için arka arkaya bir takım vesikalar yayınlamıştır.

Hürriyet'in James Bond ro-

manlarına taş çıkartacak tefrikası, Rusların Suriye'de yetiştirdiği ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde öğrenci olan bir gencin yakalandığını bildirmekle başlamıştır. Gerçi bu haberde, Necdet Mualla adındaki gencin öğrenci hareketlerinde rol oynadığına dair bir ifade yer almamış, fakat kamuoyunun gençlik hareketleri üzerine en hassas olduğu bir dönemde Teknik Üniversite gibi devrimci eylemin en yoğun olduğu bir üniversitenin öğrencilerinden birinin «casus» olarak yakalanması, kafalarda bir çok istifham yaratmıştır. Hele haberde yer alan «Konşinimize inasmıştı. Ajanlık ve casusluk görevini kabul etmemesi idealizme ihanet olacaktı. Necdet Mualla da, diğer bir çok örneği gibi idealizm yolundan ajanlığa kayıyordu» cümleleri, «Paşanın dahi aşırı solculukla suçladığı gençlerin hepsinin Sovyet ajanı ola-

bileceği ihtimalini ister istemez akla getiriyordu.

Hürriyet'in akl bombası er-teki gün patladı.

«Türkiyede Cirit Atan Casuslar» tefrikasının ikinci bölümünde, dolmuşta unutulmuş domuz derisi bir çanta üzerine müthiş bir casusluk hikayesi kuruluyordu. İddiaya göre, Büyükdere dolmuşunda domuz derisi bir çanta unutulmuş, bu çantayı bulan şahıs merak edip içini açtığı zaman iki daktilo «Ekselansa» diye başlayan 24 Şubat 1969 tarihli mesaj türkçe yazılmıştı ve anlaşıldığına göre Türkiye'de görevli bir Sovyet yüksek memuruna hitap ediyordu.

Gazete bu mektubu, Ankara Temsilcisi Cüneyt Arcayürek'e havale etmiş, o da bunu «Birinci sınıf iş» kabul ederek kolları sıvamış, bu ipucundan hareketle tam bir buçuk ay çeşitli ka-pılarınca çalmış, nihayet Türki-

Casusluk tefrikasında Sovyetler'e hizmet etmekle suçlandırılan Avukat Turan Tamer

ye'deki Sovyet Casusluk Teşkilatı'nı meydana çıkartmıştı.

Cüneyt Arcayürek'in başta Başbakan Demirel olmak üzere devletin ileri gelenleriyle ne kadar sıkı fıkı olduğunu, en mahrem devlet sırlarını dahi ne kadar kolayca ele geçirdiğini ge-

çitli haberleriyle bilenler için Hürriyet'in yayınlayacağı bilgiler gerçekten önem taşıyordu.

Ancak bu arada bir nokta yine de akılları karıştırıyordu. «Ekselansa» yazdığı mektupta kendisinin 1953'ten beri, yani 16 yıldır Sovyet casusluk servisinde çalıştığını belirlen bir profesyonel ajan, nasıl olur da koskoca domuz derisi çantayı, hem de içinde çok önemli bir belge olduğu halde, bir dolmuşta unuturdu? Hem böyle profesyonel bir casusun, bütün teşkilatı ele verebilecek kadar önemli bir mesajı, şifre kullanmaya dahi lüzum görmeden açık açık türkçe yazmasına, hiç dedektif romanı okumamış kişilerin bile aklı bir türlü ermiyordu.

Cüneyt Arcayürek'in «birinci sınıf işi kovuştururken çaldığı kapılar arasında hiç şüphesiz Milli İstihbarat Teşkilatı da ol-mahydı. Eh, teşkilat da, böyle bir ipucu ele geçtikten sonra, Demirel'lerin, Çağlayangil'lerin, Topaloğlu'ların en mahrem devlet sırlarını açtıkları bir gazeteciye Sovyet casusluk teşkilatı hakkında bildiklerini ver-meyip de ne yapacaktı?

Bu bilgileri de aldıktan sonra Hürriyet'in tefrikası, gerçekten «birinci sınıf iş» olup çıktı.

Ancak, bu «birinci sınıf işin içinde bir bitiyenliği vardı. O da Hürriyet'in eline geçen ajan mektubu(!)ndaki bir paragraf-tı. 16 yıllık profesyonel ajan, Sovyet Casusluk Teşkilatı'nın Türkiye'de hata üstüne hata yaptığını ileri sürdükten sonra «Ekselansa» şu örneği veriyor-du:

«Talebe hareketleri ile en u-fak ilgi gösterecek bir açık

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

MARUZAT

Beşiktaş'ta bir sobacı var. Mevsim döndüğü için sobaları, boruları yaldız-ıyor. Kurusun diye dükkânının önüne diyor. Boruların ucu Yıldız Sarayı'na doğru. Sultan Abdülhamit Han padışah-tır. Astığı astık, kestigi kestik. Hemen maruzatta bulunuyorlar:

«— Beşiktaş sobacı Yıldız'ı topa tutuyor.»

Boruların ağzı Yıldız'a doğru ya. Bunun ihbarçılıktaki, nazikane deyimiyse adı emaruzat'tır. Kogup, gelliyorlar, ba-kıyorlar ki, ortada top yok, soba boru-su var. Maruzat yanlış, ama bunu da kılıfına uyduruyorlar:

«— Yıldız'ın topa tutulacağı düşün-cesini yayıyor.» diyorlar.

Maruzat yanlış, derde sokacaklar adamın başını... Fakat gene bu maru-zatçıları haklı çıkarmak gerekir. Haklı çıkıyorlar da. Düşünceyi suçlandırıyor-lar. Adamın yaymak istediği, Yıldız'ın topa tutulabileceği düşüncesi.

Sobacı hapı yutmuştur. Hapis mi ediliyor, öldürülüyor mu, bilmiyorum. Fakat en azından sürgüne gönderilmiş-tir belki de.

Soba borularının ağzını Yıldız'a çevirdiği için, gitti, gider.

100 - 150 yıllık ayaşlı tarihimiz i-çinde bir çok kimsenin geçmişi emaru-

zatta tandır. Maruzatta bulunurlar, ge-çirirler. Maruzat bir üstte bulunana, hulus çakma, onun korunmasını üstüne almaz. Osmanlıya bulamış, Osmanlı ile ilişki kurmuş, çok kimsenin yaptığı budur. Arz eder, maruzatta bulunur.

Bu alışkanlığın, son günlerde yeni örneklerini görmekteyiz. Bir muhalefet lideridir. Köşke gidiyor, söyleyecek bir şeyleri vardır. Gazeteciler yakalıyorlar, soruyorlar:

«— Ne konuşunuz?»

Cevap, konuştuğunu söylemek ol-malı, değil mi? Ne gezer...

«— Maruzatta bulundum...» diyor.

Maruzatta bulunmuş... Abdülhamit döneminin bir alışkanlığı... İle de ger-çeği söylemiyecek... Gerçeğe bir kılıf geçirecek, soranı yanıtlamak. Genç ga-zeteci, ne bilsin emaruzatta bulundum demenin altında yatanları. O da, tutu-yor «maruzatta bulunduğum» yazıyor.

Maruzat bir akreptir, bilmiyeni so-kar. Maruzat bir ateştir, alışkın olma-yanı yakar. Maruzat kuyruklu bir ya-landır, ülkemizin ufuklarında dolandır, durur.

Sonradan anlıyoruz, ne konuştuğu-nu... TRT kanun tasarısına karşı çık-mış. TRT kanun tasarısı iktidarın iste-diği gibi çıkarsa, iktidarın işine yarar.

Elimize geçen ihbar mektubunda

Türkiye'deki SOVYET ajanları, tek tek açıklanıyordu

Türkiye'de
cirit atan
casuslar

TAM BİRBUÇUK AY ÇALIŞARAK
OLAYI GÜN İŞİĞİNA ÇIKARDIK

Cüneyt ARCA YÜREK

HÜRRİYETE MİTİN YAZDIRDIĞI HABER
— James Bond romanlarına taş çıkarttı —

rını Danıştay'da dava edenler
ODTÜ öğrencileri Cengiz Hak-
sever ve Ahmet Karam ile a-
vukatları Turan Tamer idi...

Demek ki, Sovyetler'in ög-
renci hareketine sızdırdıkları
adamlar bunlardı?

Gel gör ki, gençler ve avu-
katları bu casusluk balonunu
patlatmakta, gecikmediler.
ANT'a verdikleri demeçlerde,
tertibin iyiliğinden ortaya koy-
dular, gerek haberi yazan, ge-
rek ona bu haberi veren, yani
Milli İstihbarat Teşkilatı'nı
mahkemeye vereceklerini kesin-
likle açıkladılar.

Avukat Turan Tamer, ög-
rencilerin davasını iki arkadaşla
birlikte aldığını belirterek şö-
yle dedi:

«Yıldardan beri Türkiye'deki
demokratik hareketin içinde-
yim. Komer'in arabasının yakıl-
masından dolayı ortaya çıkan
olaylarda, her zaman olduğu
gibi, öğrencilerin hukuk mü-
savirliğini yaptım. Gerek Ortado-
ğu Teknik Üniversitesi, gerek
İstanbul Teknik Üniversitesi'nin
tatil kararlarını, diğer avukat
arkadaşlarımla birlikte Danış-
tay'a müracaat ederek yürüt-
menin durdurulması kararıyla
sonlandırdım.

MİTİ'de dava edecek olan ODTÜ
öğrencileri, Cengiz
Haksever ve Ahmet Karam

vermek lazım gelirken, Ko-
mer'in arabasının yakılmasın-
dan sonra Ortadoğu Üniversite-
tesi'nin muvakkat tatiline ait
kararın tahir ıcrası için Danış-
tay'a müracaatta Ankara Baro-
su'ndan Avukat T.T.'nin vazife-
lendirilmesi hatırdır. Zira ken-
disi, Gizli Komünist Partisi
kurucusu ve hürre faaliyetinde
bulunmaktan evvelce İstanbul
Harbiyesi Askeri Mahkemesi'ne
6 ay hapse mahkûm olmuş-
tu. Dosyası mevcut.»

Ve bir uyarımda daha bulu-
nuyordu:

«Talebeler arasındaki adam-
ların tamının tanınması ihtı-
mal hesabına katılmayarak ne-
ma gelsin diye aynı şahısları
gerek partiye, gerek subay ve
arkadaşlara nüfuz ettirilmeye
çalışılmasını çok tehlikeli bul-
duğumu söylemek isterim. Şu
ana kadar korkulacak bir du-
rum meydana gelmemişse bile
ne kadar iyi yetiştirilmiş olu-
rlarsa olsunlar göze alınacak bir
risk değildir.»

Evet, Hürriyet'in haberine
göre, öğrenci hareketlerinde
Sovyetler'in parmağı bulundu-
ğu bu cümlelerle bir kere daha
kanıtlanıyordu.

Tabii mektup yayınılar ya-
yınlanmaz, herkesin aklına ge-
len ilk soru Avukat T.T.'nin
ve müvekkillerinin kim oldu-
ğu öğrenmek geldi. Komer'in
arabasının yakılmasından son-
ra ODTÜ'nün kapatılması kara-

Benim şahsında gençlik ha-
reketleri lekelenmek istenmek-
tedir. Gençlerin avukatı olarak
bu hareketleri izleyen ve gen-
lere hukuki yardımı bulunan
bana karşı bu şekilde ithamda
bulunmak, pek acemice bir tak-
tik olmaktadır.

Vledanımın, şeref ve haysi-
yetimden, memleketime ve va-
tanıma sonsuz sevgi ve bağlı-
ğımdan başka hiçbir yerden e-
mir ve talimat almam.

Yazıyı yazanlar, yayımlayan-
lar belki para veya başka bir
çakar karşılığında üniversite
gençliğini ve beni sindirmeye,
susturmaya hevesli olabilirler.

Bu şekilde ithamlarda bulun-
mak, ispat edilmedikçe namus-
suzluk, haysiyetsizlik, şerefsiz-
lik ve tek kelime ile alçaklıktır.
İddia ettikleri hususları ispat
edemedikleri sürece, Türk ka-
nuunu huzurunda bu yazıyı ya-

zanları, yayımlayanları şeref-
sizlik ve haysiyetsizlikle itham
ediyorum. Ayrıca usulü daire-
sinde kanuni merciler önünde
de kendileriyle hesaplaşacağız.»

Avukat Turan Tamer böyle-
ce oynamak istenen oyunu boz-
duktan sonra, casusluk gibi a-
ğır bir suçlama karşısında bu-
lunan Cengiz Haksever ile A-
hmet Karam'ın açıklamayı
yaptılar:

«Kanunuzca, mesnetsiz yazı-
larla kamuoyunu bulandırmaya
çalışan bu kişi, eğer gerçekten
birtakım çalışmalar yapıp
Türk yurdu ve toplumunu aleyhi-
ne çalışan bazı kişiler bulmuş-
sa delillerini derhal polise bildi-
rip bu kişileri yakalaması, ga-
zeteciliğinden önce gelen vatan-
dışlık borcudur.

Hürriyet Gazetesi'nin alet e-
dildiği bu çıkış iftira kampan-
yasından amaç, gün geçtikçe
gelişen ve güçlenen öğrenci ha-
reketlerini ve bu hareketlere
katılan gerçek Atatürkçü, va-
tansever, devrimci öğrencileri
lekelenmek, hareketlerin dışarıya
bağlı olduğu zannını uyandı-
rmaktır. Oysa kimlerin kökünü
dışarıda olduğu Türk Uşu'na
bilinmektedir.

Hürriyet Gazetesi yazarı Cü-
neyt Arcayürek'i bu iddiasını
ispatlamaya davet ediyoruz. İ-
lerici çevrelere alçakça çamur
atmaya yöneltti bu düzmece
mektubun doğruluğunu ispat e-
demediği takdirde Cüneyt Ar-
cayürek'in asıl kendisinin han-
gi kökü dışarıdakinden emir al-
dığı daha kesin biçimde ortaya

Madame Butterfly

Kültür Sarayı'nın küşadı münasebe-
tiyle matbuâtımızda münasebetsizce ko-
parılan samatayı Nizamettin Nazif üstü-
dümüz ve cümle sanat - sevicilerimiz gibi,
şüphesiz, ben de büyük bir infaile takib
ettim. Hele hükümetimizin kültüre karşı a-
lâkasızlığından vire şikâyet eden o karan-
lık maksatlı, sözüm-ona aydın muhittinin
bu beşâretli hâdiseyi yılan dillerine dola-
mış olmaları, saminiyetsizliği nasıl bir ha-
yat düsturu haline getirdiklerine kat'i ve
akan suları durdurur bir delil sayılsa, ye-
ridir. Halbuki memleketimizin bu mevzu-
daki içler - acısı çoraklığının acısını içle-
rinde hissedebilselerdi, yani vatan - sevil
olsalardı, yirmi sene gibi kısa bir müddet
içinde halkediliverilen bu sanat vâhasının
koyununu bilirler, bu hayırlı eserin realize
edilmesinde hizmetli geçmiş büyüklerini
minnetle anarlar, ve bu vâdide de kendile-
rine karınca - kaderince ne gibi bir yar-
dımında bulunabiliriz acaba? diye, çingene
- pembeşi takkelerini önlere koyup, dü-
şünmeğe koyulurlardı! Tabii, beyinlerinde
melânetten başka bir şey düşünme kudre-
ti halâ kalmışsa...

Söylemeye, bilmem, hacet var mı ki,
Aida'nın ilâhi nağmelerini, bir ahır - za-
man Mesen'i olduğu elhak ispat etmiş o-
lan Başvekilimizin azim bir hatır - şinas-
lıkla gönderme lîtfunda bulunduğu daveti-
ye sayesinde, büyük bir hüsni içinde dinle-
dim ve Verdi'nin dehşasına bir kerre daha
hayran kalma fırsatını buldum... Aida, şü-
hesiz, daha bir çok defalar temsil edilecek,
ve daha bir alay hemşehrîmiz Aida'nın, o
muazzam sanat âbidesinin sestem ve renk-
ten örülmüş kaidesi dibinde unutulmaz sa-
natlar geçirme mazharıyetine erecektir. Ve
elbet, bu cümle müessesenin sanat görgü-
sünü ve aşkını yağlı - boyu fırçalarıyla bir-
birinin suratını boyıyacak kadar ileri gö-
türmüş idarecileri, (Antiparantez: Kendi-
si mahzur görün, Aydın Gün gibi münevver
bir zâta e bet Aydın adı yarasınuyor doğ-
rusu!) operamıza bir Repertuar Operası
hüviyetini kazandırmış, yani Aida'nın
yanına, refik veya refika olarak, yeni ye-
ni operalar hazırlamağı ihmal etmeyecek-
lerdir. İşte bu eserlerin intihabında, benim

de, istiklâl madalyası hamillerinden biri ol-
mam sıfatıyla çizmeden yukarı çıkmama
müsaade buyrulmuş, nâcizâne bir teklifim
var: Puccini adlı muhteşem İtalyan gâvu-
runun Madam Butterfly diye bir operası
vardır, seneler önce Paris'te zevkle seyret-
mistim. Vak'a Caponya'da bir geysa ile bir
Amerikan (bahriyeli) mülazımı arasında
geçer. Hemen işaret edeyim, Geygalık,
bizim balozlarla mukayesesini asla caiz ol-
mayan, iffeti engin bir sevdâ müessesesidir.
İşte bu Pinkerton namı mülazım, Batter-
fly adlı geysa ile vuslata erip, bir dem
sürdükten sonra, yakında döneceği vaadi-
le zirhısına binip, gider. Batterfly gebe
kalmıştır, gözleri yolda; Pinkerton'dan ne
bir ses, ne bir sedâ... dokuz ay geçer, ço-
cuk doğar... Yıllar geçer, çocuk epîy bû-
yur... Nihayet bir gün, uzaktan bir duman
görünür... Batterfly'nin o sevinçle okudu-
ğu arya bir harikadır... Hâtırmada kaldığı
kadarınca söyle gidiyor: Ben dağını gözler-
le ufka bakarken bir gün — Bir duman
yükselir, sonra görünür gemi — Bir be-
yaz harp gemisi girer limana — Selâm-
lar topla bizi — Geldi Oooo!... Pinkerton
sahiden gelmiştir, ama kolunda bir Ameri-
kânî hanım!.. O zaman işte, Batterfly
beyninden vurulmuş döner ve harakiri
yapar... Muazzam bir eser, anlatmakla an-
laşılır gibi değil, görmek lazım, görmeli.

Yalnız, şu sıra oynanmasında beki
mahzur görülebilir... İçinde Amerikân
destanımızda var diye... Sahi, bak, bu ak-
luna gelmemişti, zırlı lafı da geçiyor!...
Solu yezitleri tefe kor, çalarlar topunu-
zu!.. Pinkerton'u Komer'e benzetirler, ko-
luna Batterfly diye Sayın Demirel'i ve-
ririrler... Altıncı Fîle gelir... Altıncı Fîle gi-
der... Altıncı Fîle gelir... Komer'in kolun-
da, bu sefer Sayın İnönü... Derken, bu du-
rumu gören Sayın Demirel'e de harakiri
yaptırmağa kalkarlar... Ne domuzdur on-
lar, ah!.. Yok, ben teklifim geri alıyo-
rum... Vazgeçelim Batterfly'dan... Hem
Batterfly'da Kelebek demekti, değil
mi?.. İster misin, Çetin'i, İhan'ı şimdî tu-
tup, Madam Batterfly, kıratın bilmem
- nealme konmuş kelebeği, diye bir - ağız-
dan ulamağa başlasınlar!.. Yooo, caydım
ben bu işten... Geri alıyorum teklifimi...

Can YÜCEL

çıkacaktır. Kanun dairesinde
gerek düzmece haberi yazan,
gerek ona bu yolda yardımcı o-
lan teşekkülle Türk adaleti hu-
zurunda hesaplaşacağız.»

Gerek Avukat Tamer, gerek-
se gençler bu açıklamaları ba-
sın toplantısında bütün gazete-
cilere de yapmışlar, fakat en i-
lerici bilinen gazeteler, ve on-
ların en ilerici bilinen yazarları
dahi bu tertibe parmak bas-
mama her ne hikmetse yanaş-
mamışlardır.

Şimdi mesele adaletle intikal
etmektedir ve Milli İstihbarat
Teşkilatı'nın da ilk defa samk
sandalyesine oturtulacağı bu
davada gerçek meydana çık-
acaktır.

Devrimci gençlik eylemleri sürdürü- lecek

Devrimci gençlik eylemleriy-
le ilgili olarak bu sağı - solu
provkasyonlar sürüp giderken,
Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ni
birbirine sokup sonradan ka-
patan ve üniversite içine
silahlı kuvvetler sokarak «Pa-
şasına karşı hizmetini yerine
getiren Amerikancı Rektör Ke-
mal Kırdağ, üniversiteyi o-
kim'e kadar kapalı tutmaktan
vazgeçerek öğrenimin yeniden
başlatılması için geçen cuma
günü Akademik Konsey'i top-
lantıya çağırmıştır.

Amerikancı rektör, devrimci
öğrencileri polise teslim etmek-
le, öğrenci avları düzenlemek-
le, Ergin Güne ve Muammer
Soyal gibi devrimci asistanları
görevlerinden uzaklaştırmakla
Ortadoğu Teknik Üniversite-
si'nde «huzursu» sağlayabilece-
ğini sanmaktadır.

Oysa, bu Amerikancı yönetim
başta kaldığı sürece devrimci
ODTÜ öğrencilerinin pro-
vokasyonlara pabuç bırakması-
nı ve susup oturmasını bekle-
mek bir hayadır. ODTÜ'de hu-
zursuzluğun sona ermesinin ve
öğrenimin normal sürdürülme-
sinin tek ve vazgeçilmez şartı,
Amerikancı üniversite yöneti-
mini değiştirmek, Amerikancı
eğitim ilkesinin yerine, ög-
rencilerin de katılacağı devrimci
bir yönetimle «Devrim için E-
ğitim» ilkesini üniversitede ha-
kim kılmaqdır. Aksi takdirde,
ODTÜ'de huzuru geri getirme-
ye huzur paçasının dahi gücü
yetmeyecektir.

Ankara ODTÜ'de huzursuz-
luk devam ederken İstanbul Ü-
niversitesi Orman Fakültesi ög-
rencileri de 22 Nisan'da, yâ-
netmelikteki bazı maddelerin
değiştirilmesi sağlanıncaya ka-
dar derslere boykot ilan etmiş-
lerdir. Dekan Kemal Erkin, son
komando baskınlarının kendisi-
ne verdiği kuvvetle, «Burası fa-
kültedir. Dersler yapılacaktır.
İsteyen devam eder, isteyen et-
mez» demiştir. Bu üstü kapalı
tehdide rağmen devrimci ög-
renciler boykotu sürdürmekte-
dirler.

50 YIL ÖNCE AYNI SÖMÜRÜ

Sabiha Sertel'in ROMAN GİBİ kitabından:*

Anadolu'dan Amerika'ya göç 1920 senesinde artmıştı. Bunlar İngilizceyi bilmedikleri ve usta işçi olmadıkları için en ağır işlerde çalışıyorlardı. Hele Detroit'te Ford'un otomobil fabrikasında çalışan Türk ve Kürtlerin hayatı bir cehennemdi. Amerika'da o zaman bugünkü teknik ilerlemeler olmadığı için, çelik ocağına giren bir işçi ateş karşısında, bir dakikadan fazla duramıyordu. Her girişte bir gömlek değiştiren işçiler, yeryüzünde cehennemin ne olduğunu denemeleriyle öğreniyorlardı. Fabrikada 10-15 saat çalışan vardı. Bunların çoğu gece çalışır, gündüz uyurlardı. Bu yüzden gece çalışan işçilerin aylarca güneş görmemeleri olağan bir şeydi.

*) ROMAN GİBİ, Ant Yayınları, İstanbul 1969, S. 52-53

Ford Fabrikası'nda çalışan işçinin mektubu

Almanyada Türkler nasıl sömürülüyor!

ULUSLARARASI tekel-ler Türk işçilerini bir yandan montaj sanayinde yok bahasına çalıştırarak sömürürken, bir yandan da işbirlikçi iktidarın yabancılara sattıkları işçi kardeşlerimiz el kapılarında perişan edilmekte, işe kabul edilenler boğaz tokluğuna çalıştırılırken, kabul edilmeyenler de sınır kapılarından tersyüz edilmekte, hattâ kurşunlanmaktadır.

Türkiye'de iş imkanı kalmadığı için «turist pasaportu» ile Avrupa'ya giden binlerce Türk işçisi bütün Avrupa ülkeleri tarafından «istenmeyen adam» ilan edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin verdiği pasaportların üzerinde «Avrupa Konseyi Üyesi bütün memleketlerde geçerlidir» kaydı bulunduğu halde, «turist» pasaportu taşıyan Türk işçileri sınır kapılarında durdurulmaktadır. Varını yoğunu satarak, girtlağa kadar borca girerek yol paramı yapan Türk işçilerine gurbet elerde kimse sahip çıkmamakta, binlerce Türk el kapılarında perişan olmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin prestijini, Osmanlı İmparatorluğu'nun en hasta döneminde dahi görülmemiş derecede düşüren iktidarın bu ihaneti karşısında, arkadaşları bütün gemileri yakmış bulunan Türk işçileri ne bahasına olursa olsun Almanya'ya girebilmek için her türlü tehlikeyi göze almaktadırlar. Belçika, Avusturya, Holanda ve Almanya sınırlarından çevrilen Türklerin gizlice içeriye girmeye kalkışmaları üzerine sınır kapılarına «Vurs» emri verilmiş. Avusturya sınırında bir Türk işçisi öldürülmüştür. Halen sınırlarda «Türk avı» devam ettirilmektedir.

Aslında Türk işçileri, ölüm barmını aşarak içeri girebilseler dahi kendilerini yine bir «cehennem hayatı» beklemektedir. İşte, geçenlerde Almanya'daki bir Türk işçisinden, Çat köylü Mehmet Bıçak'tan gelen mektup bu acı gerçeği bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır:

«Kardeşim Ziya Bey,

Gönderdiğin mektubu aldım. Çok memnun oldum. Fakat cevabını biraz geciktirdim. Kusura bakma. Sebepni biraz izah edeyim. Bilindiği gibi, bir otomobil sanayinde çalışıyorum. Bu fabrikada 6 bini Türk olmak üzere 33 bin işçi çalışıyoruz.

Şir. Böyle bir fabrika da Belçika'da var. Bir de Amerika'da varmış.

Şimdi gelelim işin önemli kısmına... Depolarda araba kalmadığı gibi, 250 bin araba sipariş edilmiş. Onun için 1969 senesinde rekor seviyede olacaktı. Az personelle bandları daha hızlandırıp 400 araba fazla çıkmasını sağlıyorlar. Gözlerini hırs bürümüş, bu kapitalistlerin. Zaten 900 araba çıkarken millet ölüyor. Her gün Türkiye'den ortalama 200 kişi geliyor. Haftada iki posta. Her posta seçme Türk, genç ve dinamik kimseler. Fakat bunun yüzde 65'i bir hafta, 15 gün sonra dayanamayıp çıkıyor. Çünkü nasıl çalışma var, aklın hayalini durur. Hele şimdi 400 araba ilave ediyorlar. Bakalım ne olur sonu. Ama bu zavallı millet yine mecburen çalışır. Çünkü ne yapsın? Buna karşılık para, ücreti biraz fazla istiyor. Sanki hapishaneye git der gibi «Türkiye'ye» diyorlar. Adam Türkiye'ye dönmeye razı olmuyor, burada erimeye razı oluyor. Onlara göre açlık ve sefalet var sanki Türkiye'de. Sendikaya, yani sendika başkanına durumu söylüyorum. «E, daha henüz üye mevcutumuz azdır. 16 milyon mevcut olursa Almanya'da işverene kafa tutabiliriz» diyor...

Hulâsa kardeşim, senin evvel de yazdığın gibi, bizi burada eritiyorlar. Çünkü hep genç insanlar. Yaş haddi 35'den yukarı olursa almıyor gavar. Türkiye'den hep seçip de getiriyor. Zaten, 35'ten yukarı olan dayanamaz ki. Evet, Almanlardan ihtiyaç olanlar en hafif işlerde ve bizden daha fazla ücret alır. Kazancımıza Alman Hükümeti ortak. Üçte birini bunlar alıyor, ikisi bize kalıyor. Bununla her türlü hayattan yoksun olarak anca geçinebiliriz. Onu da hiç cumartesi pazar dışarı çıkmazsan eğer! Biraz normal yaşamak istersek, o da kalmaz. Dalma normal hayat seviyesinden aşağı yaşamak lazım ki, üç beş kuruş artırsın. Buranın vatandaşına gelince yüzde 85'i, mesela 2-3 çocuklu bir aile karı koca çalışmazsa geçimleri zordur. Bunların hayat seviyesi bizden yüksek olduğu için bizim gibi yaşamazlar. Dalma paraya pula ihtiyaçları var. Bizim köylülerimiz icabında bir sene parasız yaşayabilirler, fakat bunlar asla... Onun için işverene uymağa mecburdurlar.

Komprador - Amerikancı bürokrat - Ağa koalisyonu Türkiye'nin başına bela olmaya devam ettiği sürece de bu durum değişmeyecektir. Nitekim, Sabiha Sertel'in anılarında bahsettiği gibi, 50 yıl önce Amerika'daki Ford fabrikasında çalışan Türk işçileri de bir cehennem hayatını yaşamışlardır. Bugün aynı Ford'un Almanya'daki tesislerinde bu trajedi tekrarlanmaktadır.

Bizim yerli kapitalistler ise, Türk işçisini istedikleri gibi sömürmemekten şikayetçidirler. Aşağıdaki çerçevede görüleceği gibi, Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlarıyla yaptıkları toplantıda «dert yaşamışlardır. Devlet Planlama Müsteşarı Turgut Özal da, kendilerine Almanya'daki sömürü organizasyonuna uygulamalarını salık vermiştir.

Türkiye'de aynı sömürü özlemi!

Devlet planlama uzmanlarının İplik ve Dokuma İmalatı Sektörleri Mensupları ile sinai mamul ihracatımızın geliştiril- silisi) - Pamuklu mensucat maliyetlerinde işçilik yüzde 18-19 nis-

ÖMER ALAGEYİK (Bozkurt Mensucat Sanayii A.Ş. Temsilcisi) - Pamuklu mensucat maliyetlerinde işçilik yüzde 18-19 nisbetinde yer almaktadır. İşçiliğimiz pahalıdır. Zira bir taraftan işçilerimize Hindistan gibi rakiplerimizde olmayan sosyal imkanları sağlıyoruz, bir taraftan da çalışma zamanının yüzde 31,5'ünü işine hasredebilen bir işçi kitlesini istihdam ediyoruz. TURGUT ÖZAL (D.P.T. Müsteşarı) - İşçiliğin pahalı oluşu herhalde organizasyonunun iyi kuramayan işletmelerin su- çudur. Bugün Avrupa'da çalışan işçilerimizin yüksek randıman vermesi bu görüşümüzü doğrulamaktadır.

ALMANYA'DA TÜRK İŞÇİSİ — Yok bahasına satılan emek —

Bizim yerli kapitalistlerin yurt içinde ve yurt dışında çalışan işçilerimizi sömürmeleri sadece onları daha fazla çalıştırarak daha fazla «artı - değer» elde etme yolunda değildir.

Havadan milyonlar vurmaktan başka hiçbir tasaları olmayan özel sektörümüz, Avrupa'da çok ağır sömürü şartları altında boğaz tokluğuna çalışarak üç beş kuruş biriktirebilen Türk işçilerinin dövizlerine de göz dikmiştir. Bu yolda korkunç tertipler hazırlanmakta, oyun üstüne oyun tezgahlanmaktadır.

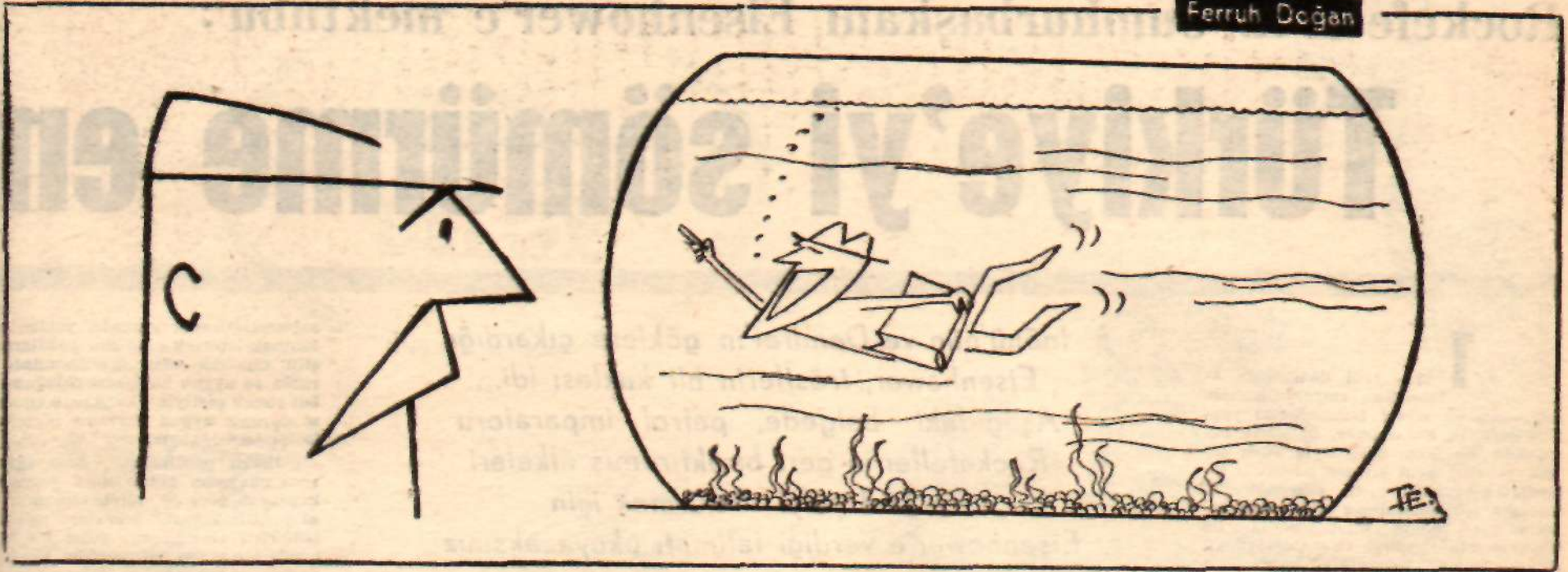
Hatırlanacağı üzere, önceki yıl, bazı gazetelerin de desteğiyle, Almanya'daki Türk işçilerinin dövizlerini bir araya getirerek işletmek üzere Türksan adı altında bir şirket kurulmuş bulunuyordu. Sözümona bu şirkete bütün işçiler ortak olabilmektedir. Ancak toplanan dövizlerin kullanılmasında ve işletilmesinde yine bir avuç kapitalist söz sahibidir. Üç beş kuruşluk faiz karşılığında milyonlarca dolarlık işçi dövizleri bir takım kapitalistlerin servetleri üzerine servet yığmakta kullanılmaktadır.

Şimdi işçilerimizin dövizlerine bir başka kapitalist grubu daha göz dikmiştir. CHP'li bürokratlar tarafından «halk sektörü» yutturmacası ile kurulan Hastaş Holding!

Kurulmuş şirketleri kurulmuş gibi göstererek küçük tasarruf sahiplerinin dışından tırnağından artırdığı paraları bloke eden Hastaş'ın İdare Meclisi Başkanı eski CHP Adana Milletvekili Suphi Baykam Almanya'ya giderek işçi dövizlerini ele geçirme kampanyası açmış, aslı esaslı olmayan ilanlarla, ve bu ilanlarla satın aldığı solcusu da dahil bütün gazetelerde yayınlattığı uydurma manşet haberlerle çilekeş işçilerimizin boğaz tokluğuna meydana getirdikleri tasarruflara el atmıştır. (Baykam'ın oyunları üzerine bir yazı 16. sayfamızdadır.)

Bu sömürü elbette böyle sürüp gitmeyecektir. Dış dünya ile temasta olan işçilerimiz, bu sömürü mekanizmasını bugün daha iyi farketmekte ve hızla bilinçlenmektedirler.

Nitekim yukarıda yayımladığımız mektup, bu bilinçlenişin belgesidir ve bu soygun düzenine son verilecek günlerin uzak olmadığını göstermektedir.

28 Nisan ve gerçek devrimcilik

Cetin ÖZEK

DOKUZ yıl önce, 28 Nisan 1960'da İstanbul Üniversitesi'nde başlayan gençlik hareketleri, değişik nitelikleri içinde, bir bakıma, hâlâ devam ediyor. Gerçekten, 28 Nisan 1960 tarihi, gençliğin sürekli bir devrimci gelişiminin ve devrimci eyleminin başlangıç günü olarak görülüyor. 28 Nisan'da, DP iktidarının biçimsel demokratik düzene ve demokratik burjuva hürriyetlerine karşı giriştiği yıkıcı tutuma direnmek için eyleme girişen genç kuşaklar, o günden bu yana kavgalarına devam ediyorlar, devrimci eylemlerini sürdürüyorlar. Bu açıdandır ki, yıllar geçtikçe, 28 Nisan önem kazanıyor ve sadece biçimsel demokratik düzen için girişilen bir eylemin başlangıç günü olmaktan çıkıyor.

Gerçekten, 28 Nisan'dan günümüze gençlik bir devrimci eylem çizgisi çizmekteyse de, belirli bir süreç içinde devrimci eylemin niteliği ve amaçları değişmiş bulunuyor. 28 Nisan 1960 günü başlayan gençlik eylemleri on yıllık DP-CHP çekişmesini sona erdiren 27 Mayıs 1960 hareketine yol açarken, o dönemin ana niteliklerinin izlerini ve etkisini taşımaktadır. 1950 - 1960 döneminin siyasal hayatı 28 Nisan olaylarıyla sonuçlanırken, bu hareket on yıllık süre içinde işlenen tezlerin, gösterilen amaçların bir sentezi olarak belirmiştir. Diğer bir deyişle, 28 Nisan hareketi, biçimsel demokratik, hürriyetçi düzen için başlatılmış ve 27 Mayıs hareketiyle sonuca erdirilmiştir. Büyük ve güçlü bir gençlik hareketinin, toplumun temel sorunlarına, emperyalist dünyaya olan ilişkilerimize immeden, salt biçimsel demokratik yapı için gerçekleştirilmesi, on yıllık siyasal hayat içindeki tartışmaların bir sonucudur. Gerçekten, 28 Nisan hareketi, belki de cumhuriyet tarihimizde ilk kez, gençliğin kendiliğinden gerçekleştirdiği bir harekettir. Bu hareketin sadece biçimsel bir takım değişim ve tutumlara yönelmesi nedenlerini, devrimci gençlik hareketlerinin yeniliğinde ve o dönemde siyasal mücadele adına izlenen tezlerin ahdetliğinde aranmak lazım gelir.

1 1950 - 1960 dönemindeki siyasal kavganın ve iktidar mücadelesi, gerçekte sınıfsal ve gerçek demokrasiye yönelmiş bir nitelik taşımamaktadır. Gerçekleştirilen kavganın dışında, halkın günlük yaşantısına etkilemeyen egemen sınıfların kendi arasındaki iktidar mücadelesinden başka birşey değildir. Osmanlı'dan bu yana siyasal iktidarı elinde bulunduran bürokratlar, 1950 seçimleriyle, tarihimizde ilk kez iktidardan ayrılmış ve yerini kendi yetiştirdiği burjuvaziye bırakmıştır. 14 Mayıs 1950 seçimleri bu açıdan, gerçekten, Türk tarihi gelişimi yönünden önemli bir değişimi ifade etmektedir. Bürokrasi bu değişimi kabul etmemiş ve burjuvazinin egemenliği, emri altına girmek istememiştir. Burjuvazi ise, bürokrasiyi egemenliği altına almak eğilimindedir. DP iktidarınca hazırlanan «Tedbirler Kanunu», gerçekte, doğrudan doğruya bürokrasiyi hedef alan, bürokrasinin kişisel güvenliğini yıkan, CHP'nin varlığını tehlikeye düşüren bir niteliktedir. Demek oluyor ki, 1950-1960 döneminin demokrasi mücadelesi, gerçekten demokratik bir Türkiye ülküsü için gerçekleştirilmiş değildir.

Sosyal güvenlik konusundaki mücadeleyi de aynı açıdan yorumlamak mümkündür. Burjuvazi iktidara gelmekle, kendi sınıfsal çıkarlarına uygun bir ekonomik düzeni kurmuştur. Emperyalizme bağımlı,

dolar diplomasisine açık bu ekonomik düzen içinde, zorunlu olarak pazar ekonomisine geçilmiş ve gene zorunlu olarak halkın tüketim güçlerinin geliştirilmesine çalışılmıştır. Bu nedenle enflasyonist bir ekonomik tutum gerçekleşmiş ve hayatın pahalılaşması sonucu doğmuştur. Böyle bir sonuç ise, bürokrasinin o zamana kadar olan ekonomik üstünlüğüne veda etmesi, fakirleşmesi olgusuna yol açmıştır. Ekonomik üstünlük ve zenginliği elde eden yeni sınıflar, toplumsal prestij de kazanmışlar ve bürokrasi toplum katları içinde eskiden sahip bulunduğu üstünlüğü de elden kaçırmıştır. Bürokratların ekonomik ve toplumsal durumlarının sarımsaması, DP iktidarıyla sosyal güvenlik mücadelesine girişmesine yol açmıştır. Hemen şunu belirtmek gerekir ki, CHP'nin sosyal güvenlik mücadelesi tüm halkın ekonomik durumunu değiştirecek, sosyal hakların gerçekleştirilmesini sağlayacak bir düzen değişikliğine yönelmiş değildir.

1 1950 - 1960 döneminin siyasal mücadelelerinde rol oynayan temel konulardan biri de «devrimler»dir. Laik - batıcı bürokrasi, kendisini toplum içinde halk sınıflarına üstün görme aracı olarak kabul ettiği, laik ve batı tipi bir sistemin savunusunu yapmaktadır. Mustafa Kemal'in, antiemperyalist, antikapitalist, tam bağımsız, uygar Türkiye amacına erişmek için gerekli yapısal değişimleri, sınıfsal bilinçlenmeyi engelleyen CHP, biçimsel ve yüzeysel bir devrimciğin kavgasını yapmıştır. Devrimciliği, Atatürk zamanında gerçekleştirilen biçimsel değişimlerin olduğu gibi sürdürülmesi olarak, dinamiğinden ve sürekliliğinden yoksun bir biçimde anlayan CHP, gerçek devrimci bir düzensel yapıya yönelmiş değildir. Atatürk devrimleri adına bir takım kahıplar topluma kabul ettirilmek istenir ve Mustafa Kemal'in söylediği amaçların gerçekleşmesi için gerekli değişimler engellenirken, CHP de en az DP kadar tutucudur.

1950 - 1960 döneminin, biçimsel demokrasi, uygulanması olanaklarından yoksun sosyal güvenlik ve biçimsel devrimcilik mücadelesi verilirken, CHP ve DP, bütün kavgah durumlarına rağmen, kendileri dışında bir sınıf iktidarını engellemek konusunda işbirliği halindedirler. CHP, batıcılığı ve laikliği savunurken, Türkiye'nin gittikçe emperyalizmin boyunduruğu altına girmesine ve batıya bağımlı batıcılık sistemine kesin olarak geçmesine bakaldırılmış değildir. Emperyalizme yatkın ve açık ekonomik gelişim, temelde CHP'nin direnişle karşılanmamıştır. Türkiye'nin gerçekleştirdiği Ulusal Bağımsızlık Savaşının erişmek istediği «Tam Bağımsız Türkiye'nin» tam tersi bir düzene eriştiği Türkiye askeri anlaşmalar, dış yardım ve yatırımlarla, yarı sömürge durumuna düşürüldüğü halde, CHP-DP arasında bu konularda bir görüş ayrılığı yoktur. Sol gelişim kadar, sınıfsal bilinçlenme de, CHP-DP elbirliğiyle engellenmiştir. Bu açıdan, düzeni tutuculuk yönünden DP-CHP arasında temelde bir ayrım yapmak mümkün görülmemektedir.

KISA çizgileriyle belirtilen bu siyasal yapı içinde gelişen 28 Nisan olaylarının da, biçimsel demokrasi, biçimsel devrimcilik çizgisinde olması doğaldır. Bir çok solcu aydınımız dahil, o dö-

nemin siyasal havası içinde, birtakım biçimsel siyasal yapı değişimleriyle sorunların çözümlenebileceğini sanmak durumuna düşmüşlerdir. Bu nedenden dolayı, on yılın, halk için anlamı olmayan, halkın yaşantısına etkilemeyen, egemen sınıflar arası bir çekişmeden öteye gitmeyen mücadelesi, 28 Nisan hareketini de etkilemiştir. 28 Nisan'dan sonra gerçekleştirilen bir dizi olay, hep bu biçimsel amaçlar etrafında oluşmuş, antiemperyalist, antikapitalist bir nitelik kazanamamıştır.

Vardığımız bu sonuç hiçbir zaman için 28 Nisan olaylarının değerini önemsememek anlamına gelmemelidir. Aksine, biçimsel demokratik düzen için gerçekleştirilen bu olaylar, antiemperyalist, antikapitalist, gerçek demokratik düzen mücadelesinin başlanmasına yol açmıştır. 28 Nisan olaylarını izleyen 27 Mayıs hareketinin getirdiği Anayasa düzeni içinde, gerçek devrimci bir eylemin gelişmesi olanakları ortaya çıkmıştır. Ayrıca, 1961 Anayasasının burjuva demokratik sistemi içinde, emperyalizmle olan ilişkilerin ve bu ilişkilerin etkilerinin su yüzüne çıkartılabilmesi, toplumsal ve sınıfsal bir bilinçlenmenin gerçekleştirilebilmesi mümkün olmuştur. 27 Mayıs Anayasa sisteminin teorisi ile topluma egemen güçlerin çıkarları arasındaki çelişki belirliktir, egemen güçler anayasa sistemini yıkmaya, tahribe yönelmiş ve devrimci güçlerin bu eğilimlere tepkisi gerçekleşmiştir. Yine bu toplumsal gelişim içinde, 1950-1960 döneminin biçimsel demokrasi şampiyonlarının, düzen değişikliğine nasıl direndikleri, bütün laik ve batılı görüşlerine rağmen nasıl tutucu ve gerici oldukları gözler önüne serilmiştir. Böylece, devrimci eylemin nitelik ve yönelişleri de değişmiştir.

EGEMEN güçlerin sınıfsal düzeni ile Anayasasının öngördüğü sistem arasındaki çelişki, devrimci güçlerin devrimci eylemlerini düzenin yapısına karşı yönelmeleri sonucunu doğurmuştur. Bugünün devrimci eylemi, antiemperyalist mücadeleye egemen sınıflarca gösterilen tepkinin ifadesi olan faşist eğilimlere de karşı ve bu bakımdan antifaşist bir nitelik de taşımaktadır. Nihayet, bugünün devrimcileri, gerçek Atatürkçülüğün antiemperyalist, antikapitalist ve tam bağımsız bir Türkiye kurmak anlamına geldiğini ve bunda başarı kazanmanın toplumun yapısını, üretim ilişkilerini değiştirmekle mümkün olduğunu bilmektedirler ve bu bakımdan toplumsallık savaşını vermektedirler.

Belirtilen bu gelişim içinde, günümüzün devrimci eylemi, antiemperyalist, antikapitalist, antifaşist, toplumcu ve düzenin sınıfsal yapısına karşı bir çizgiye ulaşmıştır. Bugünün devrimcileri, artık egemen sınıflar arasındaki çekişmenin aleti durumundan çıkmışlardır. Bu çizgi üzerindeki bir devrimci eylem, halkın yaşantısına eğilen, bunu değiştirmek isteyen gerçek devrimcilerdir. Günümüzün devrimciliğinin bu niteliği halka ulaştırıldıkça, halkın desteğini de kazanacak, halkın dışında dar kadro hareketleri olarak kalmaktan kurtulacak, sınıfsal anlamını kazanacaktır. Bu gelişim içinde, CHP «ortanın solu» aldatmacısıyla, düzen değişikliğini ne denli sınıfsal anlamı dışına oturtmak isterse istesin, halk kendi devrimini gerçekleştirecektir. 28 Nisan 1960 tarihi ise, haktan yana, halkın gerçekleştireceği bir devrim sürecinin başlangıç günü olarak anılacaktır.

Rockefeller'in Cumhurbaşkanı Eisenhower'e mektubu:

Türkiye'yi sömürme emri

1 1952 - 1961 döneminde Amerikan emperyalizminin bir numarası siyasi temsilciliğini yapmış olan D. Eisenhower, üç hafta önce öldü. Bu ölüm dolayısıyla Türk basını ve eski yeni siyaset adamları bilindiği gibi yas tuttu, Eisenhower'ın insanlık için unutulmaz büyük hizmetlerini sayıp döktü. Eisenhower'ın bu hizmetlerini, Demirel ve Çağlayangil Washington'a koşarak, İnönü de ABD'nin Ankara Büyükelçiliğine gidip açılan özel deftere bu hizmetle ilgili düşüncelerini aktararak belirttiler. Büyükelçilikteki özel defterde İsmet İnönü imzasının üstünde şu satırları okuyoruz: «Benim zannıma göre, Eisenhower, Türkiye'nin kaderini iyi bilmiş olan büyük Amerikalılardandır. Hatırasını saygıyla anmayı borç bilirim.»

Türk ulusunu temsil iddiasında olanların, tuttukları yasa, verdikleri demeçlerin gerçek yüzünü görüp anlamak için, en iyisi, yası tutulan kişinin ne menem şey olduğunu tanımaktır.

Sınıflı toplumlarda, egemen sınıflar ve onların siyasi temsilcileri özellikle şu noktaya çok dikkat edegelmişlerdir: Halk yığınlarını mümkün olduğu kadar siyaset hayatından uzak tutmak ve siyaset dünyasının hemen her meselesini ve bu meselelerin gerçek yüzünü yığınlardan saklamak.

Eisenhower'ın ölümü dolayısıyla bizdeki malum çevrelerin halk adına verdikleri demeçler ve tuttukları yas, ne kadar masum, insani ve yukarıda ortaya konan kuralla ilgisizmiş gibi görünürse görünsün, gene de bu kurallın içindedir ve hatta onun merkezindedir. Türk halkı adına taziyet telgrafları çeken, demeçler veren çevreler hareketlerinin bilincindedirler. Kendi sınıf çıkarlarıyla Eisenhower'ın uzun yıllar temsilciliğini yaptığı Amerikan egemen çevrelerinin sınıf çıkarları arasındaki bağ ve ilişkilerin çok iyi farkındadırlar. Onlar için bütün mesele, Türk halkının bu bağ ve ilişkilerin farkına varmamasıdır. Eisenhower'ın gerçek kimliğinin ve kimleri temsil ettiğinin yine bu halk tarafından bilinmemesidir. Tam tersine, İnönü'nün deyişiyle Eisenhower'ı «Türkiye'nin kaderini iyi kavramış büyük bir Amerikalı» olarak Türk halkına tanıtmak isterler. Nitekim, tutulan yas, çekilen taziyet telgrafları, verilen demeçler ve Washington'a kasmaları yapılmak istenen şey budur. Böylece Türk halkı kendisinin gerçek can düşmanı, bir emperyalist çevrenin temsilciliğini yapmış olan Eisenhower'ı, kendine yakın ve dost bir büyük kişi bilecek. Yani Amerikan emperyalist çevreleriyle Türk egemen çevreleri arasındaki sıkı menfaat ve kader birliği gerçeği gizlenecek, onun yerine Türk halkının kaderi ve menfaati oturtularak sokaktaki yığınlardan siyaset dünyasında cereyan eden «rili ufaklı bütün meselelerin, bu arada

İnönü'nün ve Demirel'in göklere çıkardığı Eisenhower, tröstlerin bir kuklası idi... Aşağıdaki belgede, petrol imparatoru Rockefeller'in geri bıraktırmış ülkeleri ve Türkiye'yi sömürmek için Eisenhower'a verdiği talimatı okuyacaksınız

Eisenhower'ın kişiliğinin içyüzü ustalıkla saklanmış olacaktır.

Türk halkının kaderini iyi kavramış diyerek, Türkiye'nin büyük dostu olarak tanımlan Eisenhower'ın, gerçekte Türk halkının ve diğer halkların baş düşmanı olduğunu okuyucuya sunacağıımız bir belge ile gösterecek ve böylece gerçekleri tersyüz eden bizim kurt politikacıların gışirdikleri yalan balonunu bir lğne darbesiyle söndüreceğiz.

Bu gizli belge, 1956 yılında yazılmıştır. Ve o tarihte ABD Başkanı olan Eisenhower'e hitabetmektedir. Mektubu kaleme alan kişi, Cumhuriyetçi Parti'nin, yani Eisenhower'ı aday gösterip başkanlık koltuğuna oturtan partinin mali patronu, para babası, politik hedefleri gösteren ve hattâ çizen, ünlü milyarder ve Amerikanın en büyük tekkel firmasının sahibi Nelson Rockefeller'dir. Eisenhower'ın Beyaz Saray'a gitmesiyle Washington'daki siyasi nüfuz ve yönetim nöbeti Morgan firmasının Rockefeller firmasına devredildi. Bu siyasi nüfuz ve iktidarın görünürdeki temsilciliği de Truman'dan Eisenhower'a aktarıldı. İşte bu büyük tekeller arası iktidar devri teslimiyle Washington'a yerleşen Nelson Rockefeller, seçtirip başkanlık koltuğuna oturttuğu Eisenhower'e, Amerikan dış politikasının ne olması gerektiğini diplomatik bir dille yazılmış aşağıdaki Ocak 1956 tarihli mektupla dikte etmektedir:

Başkana gizli mektup

«Sevgili Başkanım,

Az gelişmiş ülkeler için daha akıllı ve cesur bir yardım programı hakkında yapmış olduğum teklifler dolayısıyla Camp David'de cereyan eden uzun ve yorucu tartışmalara tekrar dönmeyi gereksiz bulurum. Bununla beraber, son siyasi olaylar, tartışmalarımızın verimsiz olmadığını göstermiştir. Bu bakımdan herhangi bir orijinallik iddiası taşımayan ve fakat dış politikamızın önemli sorunlarından birini teşkil eden mesele hakkında yararlı olacağına inandığımız görüşlerinizi bildirmenin zamanı gelmiştir.

Dış politikamızın genel çizgisi hakkında, hükümetle temelde hiçbir fikir

ayrışımı yoktur ve hiçbir zaman da olmadı. En azından herhangi bir insan kadar askeri paktların önemini ben de kabul ediyorum. Fakat bunların, şimdiye kadar Dışişleri Bakanlığı'nın yapageldiğinden daha başka bir biçimde ele alınması gerektiği kanısındayım. Tam da şu sırada Rusların izlediği aktif dış politika sonucu, askeri paktların gitkçe halkların gözünden düşmekte olduğu gerçeğini görmemezlikten gelemeziz. Geçen iki üç yıl boyunca askeri paktlar politikamızın ciddi darbeler yemiş olduğu gerçeğini de görmek zorundayız. SEATO Paketi bunun en belirgin örneğidir. En önemli Asya ülkeleri bu pakta girmeyi reddettiler.

En son askeri projelerimizin kaderi evvelilerden daha da kötü oldu. Örneğin Bağdat Paketi. Oysa bu paketi, Dulles, Amerikan diplomasisinin önemli bir başarısı, İngilizler de kendi başarıları olarak ilan ettiler. Bağdat Paketi'nin kağıt ve harita üzerinde iyi bir görüldüğü arzettiği doğrudur. Zira bu paketi, Orta Doğu'nun dört ülkesini, bizim çıkarlarımıza uygun düşen tek bir askeri paketi içinde toplamaktadır. Bu ülkeler, komünist dünyanın güney sınır çizgisi üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca kayımsız stratejik hammadde rezervlerine ve kalabalık insan gücüne sahiptirler. Bağdat Paketi üyesi olan Türkiye, aynı zamanda NATO yoluyla bizim savunma sistemimize bağlanmıştır. Pakistan ise, aynı zamanda SEATO üyesidir. Orta Doğu'daki bir çok arap ülkesi, Bağdat Paketi'nin kendi ulusal çıkarlarına karşı olduğunu ileri sürerek, bu pakta girmemişlerdir. Gerçekten de yarattığımız bu askeri paktlar, ne Güneydoğu Asya'da, ne de Orta Doğu'da arzulanadığımız hedeflere ulaşamamıştır. Çünkü, bu paktlar başarıya ulaşmaları için hayati önem taşıyan bazı ülkeleri içlerine almaya muvaffak olamamışlardır. Bütün bunlarla, bu askeri organizasyonların bizim için bir değeri olmadığını, kurulmalarını gerektirmediğini söylemek istemiyorum. Ben bu paktları değil, onların kurulmasında kullanılan yol ve metotları eleştiriyorum. Şu meşhur «Standard Oil tröstü için iyi olan ABD için de iyidir» tekerlemesini burada tekrarlamak istemiyorum. Fakat yine de gerek Bağdat Paketi'nin, gerekse SEATO ülkelerinin çok değerli kaynaklarından bizim yararlanmadığımızı gerçeğini gözden uzak tutmam. Ayrıca, bu paktlar, bizim için hayati önem taşıyan köprübaşlarının güvenliğini daha garanti altına alamamışlardır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da Asya politikamızın başarısızlığı; Rus yöneticilerinin, Hindistan, Burma ve Afganistana yaptıkları ziyaretlerin ve Sovyetler'in bu bölgede, büyük yatırımları kapsayan ekonomik işbirliğine gösterdikleri büyük arzu ve teşebbüslerin ışığı altında incelenecek olursa çok daha açıklik kazanır. Bu güne dek maalesef etkili bir şekilde karşı koymayı başaramadığımız bu Rus adımları, bütün Asya ülkelerinin geleceği bakımından geniş ölçüde ekonomik ve politik sonuçlar doğurabilir. Bu yüzden biz mevcut askeri paketi ve anlaşmaları

sağlamlaştırmak yanında, yenilerini de kurmak istersek - bu cins paktların çeşitli ülkelerle olan ilişkilerimizde zorunlu ve uygun bir biçim olduğunu kabul etmek şartıyla - kargımıza çıkan yeni duruma uygun davranış göstermekle işe başlamalıyız.

Bizim politikamız hem «global» yani dünyanın bütün kara parçalarını kapsayan, hem de «total» olmalıdır. Yani politik, askeri, ekonomik, psikolojik tedbirleri ve özel metodları bir bütün içinde bir araya getirmelidir. Başka bir deyişle, yapılacak şey, atlarımızın hepini bir tek arabaya koymaktır.

Görüşümü daha iyi ortaya koyabilmek için - yüzye de olsa - dış politikamıza ait bir kaç ülkenin, Avrupa ve Asya'da nasıl uygulandığını tahlil etmeğe çalışacağım.

Bilindiği gibi, Avrupa'da ekonomik yardımla işe başladık. Marshall planı olmasaydı, NATO'nun kurulması mümkün olamazdı. Marshall planıyla gerçekleştirilen şey, baskının her çeşidinin kullanıldığı koordine bir dış politikayı sağlamak oldu. Bu politika ise, umduğumuz ve planladığımız gibi sağlam bir askeri paketi kurulmasına götürdü.

Asya'daki çabalarımız daha az başarılı sonuçlar verdi. Kanaatimce, bunun esas nedeni, tek söyle açıklanabilir. Kurulmasını arzu ettiğimiz ittifaklar için gerekli ekonomik hazırlıklardan önemli ölçüde yoksun olduğumuz bir dönemde, şiddet ve baskı anlayışı fazlasıyla göze batacak şekilde ortaya kondu. İttifakların askeri yönü çok alıvrıldı.

Hayati önem taşıyan ekonomik görüşün, Dışişleri Bakanlığı'na küçümsenmesi, SEATO ve Bağdat Paktlarına kum üstüne inşa edilmesine yol açtı. Bence bu kum çimento ile pekiştirilmelidir. «Hayrağın ticareti takibetmesi» bir Amerikan gelenegidir.

Bu akıllı geleneğe rağmen, biz bütün enerjimizi SEATO'nun askeri yönüne harcadık, ABD'nin Çan-Kay-Şek ile birlikte Komünist Çin'e karşı açacağı bir savaşta SEATO üyelerinin katılacağını tasavvur etmek, hemen hemen imkansızdır. Bununla birlikte, Dışişleri Bakanlığımız böyle bir tasavvurun hesabı içindeydi.

Kaçınılmazlığın sizin de şimdi bizat kabul ettiğiniz ekonomik tedbirlerin, düşüncesizce atılan askeri adımlar yüzünden neticesiz kaldığı bir gerçektir. Bu gerçeğin, hükümet adamlarımız tarafından göttükçe daha fazla idrak edildiğini görmek beni memnun etmektedir. Eğer askeri paktların ve kuruluşların yolları, önceden ekonomik tedbirlerle döşenmişse atılacak askeri adımlara itiraz edilmemesi gerekir.

Sayın Başkanım, biliyorsunuz ki; dünyanın geniş bölgelerini kapsayan az gelişmiş ülkelerde, sermaye, teçhizat, idari personel ve teknik uzman eksikliği en önemli meseledir. Bütün planlamalarımızda, bu gerçeği daima hesaba katmak zorundayız. Askeri paketi ve tedbirlerin gerekliliğine inanıyorsak, bunların faturasını da ödemeğe hazır olmak gerekir.

Düşüncelerimin pratikteki en somut örneği hatırlayacağınız gibi, bizat meşgul olduğum İran tecrübesidir. Ekonomik yardımı harekete geçirerek İran petrolüne el koymayı başardık ve bu ülkenin ekonomisine yerleştik. İran'da ekonomik pozisyonumuzu kuvvetlendirmek, bu ülkenin dış politikasının kontrolümüz altına girmesini ve özellikle Bağdat Paketi'ne üye olmasını sağladı. Halihazırda İran Şahı, elçimize danışmadan hükümetinde herhangi bir değişiklik yapmaya bile cesaret edememektedir.

Kısaca söylemek gerekirse; Burada ileri sürülen düşünceler beni ve arkadaşlarımı, politik programımızın a-

İnönü Eisenhower'ı göklere çıkartmak üzere Komer'e yaptığı ziyarete...

GİZLİ BELGE

Tröstlerin kuklası
olan eski Amerikan
Cumhurbaşkanı
Eisenhower,

Petrol imparatoru
Rockefeller Türkiye için
«Oltaya takılmış balığa yem
gereksizdir» diyordu

şğıdaki temel ilkelere oturtulması so-
nucuna götürdü:

1. Biz, askeri paktlarımıza kurma-
yı ve sağlamlaştırmayı hedef alan ted-
birlere devam etmeliyiz. Çünkü, bu
paktlar, her hangi bir komünist saldı-
rımını ve ulusal hareketleri önlemekte
faydalı olacaktır. Bundan başka
Asya'da ve Orta Doğu'daki pozisyonla-
rımızı her yönden sağlamlaştıracaklar-
dır.

Şu önemli gerçeği gözden uzak tu-
tamayız; magnezyum, krom, kalay,
çinko ve tabii kauçüğümüzün tamamı,
bakır ve petrolümüzün önemli bir kısı-
mı, kuru ve akıllıyımın üçte biri,
deniz aşırı ülkelerden gelmektedir. En
önemlisi ABD tarafından kurulmuş as-
keri paktlardan her hangi birinin etid
alanında bulunan Asya ve Afrika'nın
az gelişmiş bölgelerinden gelmektedir.
Büyük - stratejik maddelerin, bu arada
aranyumun durumu da yukarıdaki gi-
ridir.

2. Bu askeri paktları sağlamlaştı-
mak ve genişletmek için Marshall pla-
nının Avrupa'da bize sağladığı kadar,
ya da ondan daha büyük ölçüde politik
ve askeri nüfuz garantileyecek genişlik-
te bir ekonomik yayılma planını Asya,
Afrika ve diğer az gelişmiş bölgelerde
uygulamak zorundayız. Bunun için, az
gelişmiş ülkelere yaptığımız ekonomik
yardımların büyük kısmı askeri paktla-
rımıza hizmet etmek üzere kuruluşa-
yan kanallardan akmaktadır. Bu ise bi-
zi askeri paktları cazip hale sokmaya
götürmektedir. Zorunlu hallerde, bu pakt-
ların bizi içinde belirli değişiklikler
göstermelidir. Başka bir deyişle, aske-
ri paktların ekonomik yanını mümkün
olduğu kadar belirgin hale getirmeli-
yiz. Bizim askeri paktlarımıza çekmek
istediğimiz ülkelere geniş ölçüde ve a-
kılca ekonomik yardımlar yapmalıyız.
Pakat bunu şimdiye kadar yaptığımız-
dan daha dikkatli ve elastiki bir biçim-
de yapmak gerekmektedir. Çok özel
durumlarda herhangi bir şart bile kos-

mamalıyız. İkinci dönemde hem politik
hem de askeri şart ve taleplerimizi ka-
bul ettirme yolu açılmış olacaktır.

3. Bu ilkelere hareketle, Ameri-
kan İktisadi yardımının yapılacağı ül-
keleri üç grupta toplamayı teklif ediyö-
rum. Ekonomik işbirliğinin çeşitli bi-
çim ve metodları, bu her üç grupta da
kullanılmalıdır.

Oltada balık Türkiye

Birinci gruba; bizimle dost olan ve
bize uzun süreli, sağlam askeri pakt-
larla bağlanmış olan antikomünist hü-
kümetlerin iktidarda olduğu ülkeler gi-
rer. Bu ülkelere yapılacak yardımlar ve
açılacak krediler öncelikle askeri nite-
likte olmalıdır. OLTAYA YAKALAN-
MIŞ BALIĞIN YEME İHTİYACI YOK-
TUR. Bu noktada Dışişleri Bakanlığı
ile aynı fikirdeyim, genişletilmiş iktisa-
di yardım, örneğin TÜRKİYE'YE, bazı
hallerde düşüncülerin tersi sonuçlar ve-
retilir. Yani BAĞIMSIZLIK eğilimini
arttırıp, mevcut askeri paktları zayıf-
latabilir. Bu tip ülkelere - Türkiye gibi -
doğrudan doğruya iktisadi yardım da
yapılabilir, ama bu, ancak bize uygun
ve bağı hükümetleri İKTİDARDA TU-
TACAK ve bize düşman muhalifleri
ZARARSIZ bırakacak BİÇİM ve MİK-
TAP'da olmalıdır.

Bunlarla bağıntılı olarak özel ser-
maye yatırımlarını da ayarlamak ge-
rekli. Hükümet, özel sermaye yatı-
rımlarını cesaretlendirmeli ve onlardan
akılca yararlanmasını bilmelidir. Bu
yatırımlar yardımıyla bir çok politik a-
maca ulaşılabilir. Bu tip özel sermaye
yatırımları zamanla bütün gayrimisru
muhalifeti ve politikamıza karşı mu-
kavemeti ortadan kaldıracak ve ya
nötrale edilebilir. Ayrıca bizi des-
teklemede kararsız ve sallantılı olan
bütün şahsi teşebbüs ve menfaat çevre-
lerini etkilemelidir. Aynı zamanda ABD
ile işbirliğine hazır yerli işadamlarına

yardım arttırılmalı ve böylece bu iş-
adamlarının, ilgili ülkenin ekonomisin-
de kilit noktalarını ele geçirmeleri, bu-
na dayanarak politik etkilerinin artma-
sa sağlanmalıdır.

İkinci grup, tarafsız bir politika
güden veya o eğilimi gösteren ülkeleri
kapsamaktadır. Bu durumda, devlet
yardımları ve kredilerin ağırlığı bu ül-
kelerde bizim için gerekli ekonomik
koşulların yaratılmasına kaydırılmalı-
dır. Bu koşullar, zamanla bizim için ça-
hınah ve bu ülkelerin bize bağı as-
keri pakt ve birliklere kendiliklerinden
girmelerini sağlamalıdır. Bu politikanın
TEMEL hedefi, bu ülkelerle ekonomik
işbirliğimizin arttırılması sonucunda
yerli ekonominin KİLİT noktalarını e-
le geçirmektir.

Bu ülkelerdeki özel yabancı serma-
ye yatırımlarını teşvik etmeyen hükü-
metlere karşı olan grup ve kişiler des-
teklendmelidir. Böylece bu ülkelerdeki
yeni politikamızın temelini sağlam bir
şekilde atabiliriz. Bu gruba giren ülke-
lerin en önemlisi Hindistan'dır.

Üçüncü grup, daha sömürge halin-
de olan ülkeleri kapsamaktadır. Bu ül-
kelere yapılan özel sermaye yatırımla-
rının arttırılması için gerekli işlemler
edratle tamamlanmalı, özel bir program
dahilinde bu ülkelere daha fazla iktisa-
di yardım verilmelidir. Ayrıca bu ülke-
lerdeki sömürge idaresine karşı savasan
yerli işadamları desteklenmelidir. Bu
gruptaki ülkeler için uygulayacağımız
politikamız birinci aşamasında iktisadi
yardım, yerli ortaklarla karma teşkilat
kurmak şeklinde olabilir. Bu tip ülke-
leri desteklememizin halinde onları
yumuşatıcı etkimize tümünü kaybede-
bileceğimizi bilmeliyiz. Eğer bunlar
yapılmazsa bu ülkelerde bağımsızlık is-
teğinden öyle kuvvetli bir milliyetçilik
doğabilir ki, bu sömürge ülke yalnız
eski sömürgeci ülkenin kontrolünden
çıkarak kalmaz, bizim de kontrolü-
müzden çıkabilir.

Bu grubun en önemli ülkesi Belçi-
ka Kongosu'dur.

Her üç ülke grubuna da yapılacak ge-
niş iktisadi yardımlarda, ABD'nin kar-
şılık beklemeden yardım ettiği ve iş-
birliği yapmak isteginde samimi oldu-
ğu intibai yaratılmalıdır. Elimizdeki büt-
tün propaganda olanaklarıyla durmak-
sızın, az gelişmiş ülkelere yapılan Ame-
rikan yardımının karşılıksız bir yar-
dım olduğunu, ard niyet taşımadığını

bütün kafalara sokmak, bu konuda
HİÇBİR MASRAFTAN çekinmemeli-
yiz. Bu arada ANTİKOMÜNİST çağı-
malarımıza, ideolojik savaşa ara verme-
meliyiz. Bu ülkelere yatırım yapan ka-
pitalistlerimiz, teknik eksperlerimiz ve
diğer uzmanlarımız az gelişmiş ülkele-
rin milli ekonomilerinin bütün dalları-
na girmeli, onları bizim çıkarlarımıza
göre geliştirmelidir.

Bu ülkelerdeki politik bakımdan
güvenilir yerli işadamlarının ulusal ça-
baları da teşvik edilmelidir.

Bütün bu tavsiyelerin hepsi uygu-
landığı takdirde; ABD'nin uluslararası
prestijinin bütünüyle artacağına, ayrı-
ca gelecekte karşılaştığımız her tür-
lü askeri görevlerin yerine getirilmesi-
nin kolaylaşacağına güphe yoktur. Çün-
ki böylece mevcut askeri paktlar sağ-
lanmıştır ve yeni bir ruhla doldu-
rulmuş olacaktır.

Aranızdaki yakın dostluk ve sem-
patiden emin olmasaydım ve bu fikir-
lerin, genel politikamızı sağlam ve
doğru bir temele oturtacağı ümidini ta-
şınasaydım, size bu tafsilatlı mektubu
yazmazdım.

Dış politikamızın ağırlık noktası-
nın bir başka düzeye aktarılmasıyla il-
gili düşüncelerimin hepsini, kabul et-
mek lazım ki, bu mektup çerçevesi i-
çinde anlatma imkanını bulamadım. Ye-
ni politikamızın yürütülmesinden sorumlu
olan sizin ve çabama arkadaşlarımızın,
Asya'da ve özellikle Orta Doğu'daki po-
zisyonlarımızı kuvvetlendirici tedbirle-
rin alınması zorunluluğuna artık inan-
mış olmanız ve üzerinde durduğum ana
meselenin öncelik tanınması gereken
geçitli yönlerini tekrar ele almaya ka-
rar vermeniz, en büyük arzumdur. Ge-
leceğin tarihçilerinin, ABD'nin İkinci
Dünya Savaşından sonraki ikinci on yıl
içinde izlediği pasif dış politika yüzün-
den hür dünyanın karanlığa boğulduğunu
yazmalarına imkan vermemeliyiz.

Derin saygılarımla,
Nelson A. ROCKEFELLER

Kaynak: H. O. Connor'un «Petrol
İmparatorluğu» adlı kitabının Almanca
baskısı, Sayfa 275-280

NOT : Okuyucunun, Eisenhower ve
Rockefeller'in kimlikleri ve kargışık l-
işiklerinin derinliği hakkında daha fazla
bilgi edinmesi için «Amerikan Harp
Doktrinleri» isimli kitabın 148-164. say-
faları arasındaki bölümü okumasını
sahh veririm.

TİP'in çıkmazdan kurtulması için...

● Parti yöneticileri arasındaki görüş ayrılığı nedeniyle doğan tartışmaların, fikir tartışması niteliğini aşıp suçlamalara varması sonucu, partimizin birliği, bütünlüğü, özellikle etkinliği yeter derecede sağlanamamıştır. Yurdumuzda sosyalist yönetime geçilebilmesi için, taktik, strateji ve tüzüğümlerle yorumlanması açısından görüş ayrılıkları ne olursa olsun, bütün sosyalistler, Türkiye tarihinde ilk defa bu derece etkin bir örgüt haline geçebilen Türkiye İşçi Partisi etrafında birleşmeli, bu örgütün, sosyalist niceliğini korumak şartı ile, iktidar mücadelesini vermelidirler... Partimiz sosyalizm için günbegün olgunlaşan bu ortamda bütün ilerici kuruluşların öncüsü, en güvenilir örgütü olmak olanağına sahiptir. Bunu duyurmak ve kanıtlamaktır. Bu nedenlerle, partinin ağır yükünü omuzlarında taşıyan, parti tabanı ile devamlı ilişkisi olan il başkanlarımızın, iki büyük kongre arasında en yetkili organ olan genel yönetim kurulumuzla birlikte toplanmasını, Türkiye'nin bu kritik döneminde partimizin güvenilir etkin bir örgüt olduğunu içe ve dışa duyuracak kararlar almasını öneririm. TİP Genel Başkanlığı'na sunulan bu teklifin gerçekleştirilmesi halinde partimizin seçim döneminde daha etkin olabileceğine inanıyorum. Bu inançta olan il başkanları kardeşlerimin teklifini desteklemelerini ve genel merkezimize bu teklifi desteklediklerini duyurmalarını dilerim.

ŞİNASİ YELDAN
(TİP Kocaeli İl Başkanı)

Kapitalizmin kardeşi bürokrasi

● Bir kimsenin burjuvaziler ve -sözde- aydınlara sorarsanız, «tarafsız» olduklarını ileri sürerler. Sınıf bilincine ulaşmamış bazı kimseler de bu laflara fazlaca değer verirler. Bilimsel anlamda tarafsızlık anlamsız bir sözdür. Sandık başına gidip OY vereceksin, egemen sınıfın tüm isteklerini benimseyeceksin, onun dediklerinden dışarı çıkmayıp uslu uslu oturacaksın, sonra da gerine gerine tarafsızım diyeceksin. Kim inanır bu yutturmacaya? Çağımızda ya emekçi sınıftan yana çıkmak vardır, yada kapitalist sınıftan... Tarafsızım demek, «Ben yaşamıyorum, ölüyüm» demekten farksızdır. Ayrıca da egemen sınıfa bilerek - bilmeyerek hizmet demektir. Bu yoklar bastacı edilirken «emekçi halk yığınlarından yanayım» diyenlerin sürdürülmesi neden? Toplumcu düşün ve eylemlerin gelişmesini engelleyeceğine inanılan en çok bu tarafsız görünen bürokratlar arasındadır. Bürokrasinin kapitalizmin öz kardeşi olduğu gerçeğini hiç unutmamak zorundayız.

MEHMET ŞAHİN
(Öğretmen - Sungurlu)

Hem devrimci (!) hem lotaryacı !

● Ülkemizdeki tüm olanaksızlıklarına rağmen, devrimci çizgiye erişmiş, yılmadan bunun savaşını veren birkaç derginin dışında, göyle elle tutulur bir basın olmadığı açıkça meydanda. Halen nesredilmekte olan tüm gazeteler, şimdiye değin ülkemizin bu derece karanlığa itilmesine ve bunun doğal sonucu olarak halkın büyük kesiminin sefaletine, sömürülmesine, yok olma çıkarları bakımından derece derece katkıda bulunan egemen sınıfların şu yada bu şekilde açıkça çanak yalayıcısı durumundadırlar. Durum böyle iken, bu gazetelerden halkın uyandırılmaz, halkın eğitilmesi ve sömürülmesine karşı ne gibi bir uğraş beklenir? Hiçbir şey. Din kivesi altında toplumu uyandırma çabasında olanlarla, komprador burjuvazinin aşağılık çıkarlarının sözcülüğünü yapan satılmış basın erbabına zaten sözümüz yok. Bu sefil satılmışlara halk elbette bir gün gereğini yapacaktır. Asıl bizi üzen, devrimcilik yutturmacası ile kitleleri aldatmaya çalışan ve gündiden kendini kurtarmayı amaç eden lotaryacılar ne demek gerekir? Hem devrimcilik, hem halkın azgelişmişliğine lotaryacılıkla istismar et. Ve hem de üç beş ilan için gerekirse çanak yalayıcılık yap. Hayır olmaz böyle. Ecevit'çi birkaç devrimci gözükken yazarla aldatamazlar kitleleri. Bunlar da en az diğer reziller kadar suçlu. Bir özlem var içimizde. Ta ki, gerçekten devrimci kendi günlüğümüze kavuşuncaya değin bu özlem sürüp gidecek.

ERCAN SARIHAN
(Emirgan - İstanbul)

Önceki hafta Söke'de topraksız köylülerinin gençlikle elele yaptıkları «Bağımsızlık ve Toprak Reformu» mitinginin tafsilatını geçen sayımızda bildirmiştik. Bu sayıda, Söke mitinginde Coşkun Eroğlu'nun çektiği fotoğrafları sunuyoruz. Yukarıda, Söke mitingine katılan köylüler ve ellerinde yükselen «Ağalığa Son!» dövizini...

KURDUN AĞZINDA KUZU

Dursun AKÇAM

KÖY Enstitüleri, 17 Nisan 1940 yılında

kuruldu. 1946'da «zımnen», 1952'de de açıkta bir kanunla yıkıldı. On yıllık bir süre içinde yurdun çeşitli bölgelerinde 21 Köy Enstitüsü açıldı. Köy çocuklarının elleriyle 800 den fazla ırill ufaklı yapı yapıldı. Yine bu sürede içinde 17.000 öğretmen, 8.700 eğitimci, 7.300 sağlık memuru yetişti, köylere gönderildi. Köylerde okul, öğrenci sayılarında da önemli artışlar görüldü.

Bu on yıllık süreyle geçmiş karşılaştığımız bir. Başlangıç olarak 1299 Osmanlıların kuruluşundan 1942 yılına değin (19 yıllık Cumhuriyet dönemi de dahil) 743 yıl içinde Türk köylerindeki okul, öğretmen, öğrenci sayısı ile, 1942 - 1952 arasındaki sayıları ölçü olarak alacağım. 1940 - 1942 yılları Köy Enstitüleri havası içinde yapılan köy okullarını, yetişen öğretmenleri, çok ayıp olmasın diye geçmişin bölümüne yazıyorum:

	1299-1942	1942-1952
Köy okulu	4077	13.800
Öğretmen	5090	22.072
Öğrenci	402570	1.353.380

Yukarıdaki sayılar, Köy Enstitüleri savaşının ortaya koyduğu gerçeğin nicel yanısıdır. Ben burada daha çok Köy Enstitülerinin nitel yanı, devrimci özelliği üstünde durmak istiyorum.

Köy Enstitüleri, Türkiye'de ilk kurulan devrimci eğitim kurumlarıydı. Bu kelimelerin üstüne basa basa söylüyoruz! Çünkü son zamanlarda Köy Enstitülerini bilenler, yada bilmeyenler ileri geri laf etmeye başladılar. Hapisane anılarına dayanarak bu konu üstüne roman bile yazdılar! Onlar yaza, söyleye dursunlar..., biz gelelim

konumuza. Ne pa, ne de be...! Köy Enstitüleri, düzenle ters düştüklerinden yıkıldılar. Doğal bir olay saymak gerekir bunu. Bu düzen içinde Enstitülerin yıkılması değil, kurulması bir yanlışlıktı. Çünkü her düzen kendisini yaşatacak kurumları da birlikte getirir, biçimler... Sömürü düzenlerinde eğitim kurumları, sömürüyü sürdürme aracı olarak kullanılır. Devrimci eğitimin uygulanabilmesi, bu eğitimin üstüne oturacağı ekonomik, sosyal yapının değişmesine, yeniden düzenlenmesine bağlıdır. Yeni yapı, kendi kadrosunu, kurumlarını da birlikte getirir, siyasal ve doğal çevreye egemen olacak kuşakları yetiştirir. Yarı feodal, yada kapitalist bir yapı üstünde devrimci eğitim yapmak, kutup bölgesinde narenciye yetiştirmeye benzer.

Osmanlı İmparatorluğunda altı yüz yıl, «padışahım çok yaga!» diye bağırarak teokratik emittimin en önemli amaçlarından biriydi. Teokratik düzende, ülkeyi, doğa üstü güçler yönetir. Kırallar, dükler, padişahlar, şahlar, şeyhler, seyyitler... adları ne olursa olsun, Tanrının yer yüzündeki vekilleridir. devleti Tanrı adına onlar yönetirler. Halk kuldur, ümmettir. Ümmetin görevi, «Ulul-emre itaat» etmektir. Vergi vermek,

asker vermek, öl denildiği yerde ölmek... aynı zamanda bir Tanrı buyruğudur. Cennete gitmek için kitleler halinde ölümler, gavurla savagmış, ölmüşlerdir. Hesap sormak, hak aramak, külliye kâfirliktir, asiliktir!

Cumhuriyet kurulunca teokratik düzenle birlikte onun eğitim kurumları da sözde yıkıldı. Yerine Batı'nın klasik eğitim biçimi aktarıldı. Ancak, Atatürk devrimleri bir üst - yapı değişikliği olarak kaldığında feodal alt - yapı günümüze değin sürdü geldi, eğitimini de birlikte getirecekti. Her ne denli dinsel eğitim yasaklanmış, laik eğitim uygulamasına geçilmişse de köylerde tutmamıştır. Laik eğitim, köylünün öbür dünyaya ilişkin umutlarını da yıkmış, yerine bir şey koymamıştır. Halkın yaşamına girmeyen, ekonomik bir yarar sağlamayan bir takım soyut kavramlar gevezeliği olarak yüzye de kalmıştır bu eğitim. O yüzden köylü, 23 yıllık baskı altında (1923 - 1946) gizli de olsa medresesini açmış, hacısını, hocasını, cinsisini yetiştirmiştir. Laik eğitim, kasaba ve kentlerde burjuva çocuklarının eğitimi olarak kalmıştır.

Ortamin böylece sürüp gitmesi, sömürücü sınıfın işine geliyor, sömürüyü rahatlıkla sürdürüyordu. Sanfransisko model demokrasimiz, minareye bir de kılıf getirmiş. «vicdan özgürlüğü» teranesiyle, vicdanlar sızlamadan teokratik eğitim kurumları bu kez devlet eliyle açılmıştır. Bugün köylü için Kur'an Kursları, İmam - Hatip okulları, bürokrat, ağa, egraf, tefeci, tüccar çocukları için özel okullar, kolejler, yabancı

Söke Mitinginden fotoğraflar...

Söke Mitingi'nde köylülerin taşıdıkları diğer dövizlerde «Köylüyüz, topraksızız, toprak istiyoruz», «Toprak işleyenindir», «Ölümümüz bile gömecek toprağımız yoks» yazıları okunuyordu.

On kadar topraksız köylünün konduğu mitingte köylüler sık sık hep bir ağızdan «Kahrolsun ağalar, kahrolsun Amerikalılar, diğre bağı-nyerlerdi.

İşte Köy Enstitüleri, böylesi bir kapıkulu yetiştirmeyi amaç edinen klasik eğitim kurumlarının tersine düşen devrimci eğitim kurumlarıydı. Devrimci eğitim, «İnsanın insanı değil, insanın tabiatı sömürmesi» ilkesine dayanan eğitimiştir. Devrimci eğitimden geçen kişi, tüketici değil, üretici olur, tutucu değil, yapıcı, yaratıcı olur. Sömürünün hizmetinde bir araç değil, sömürüye baş kaldıran, siyasal ve sosyal çevreyi egemenliği altına alan ve bu çevreyi bilinçli olarak değiştirebilen kişidir.

Köy Enstitülerinin kentlerin dışında kurulmuş olması, önemli bir raslantıydı. Kişinin üstüne etkin olan çevre değişmezse, kişi değişmez. Köy feodalitesi, kent kapitalizmi dışında devrimci koşullarla yapılan eğitim, bozulmamış köy çocuklarının yeniden yaratılmasını sağlıyordu.

Faşizmin dünyayı kana boğduğu bir dönemde, Köy Enstitülerinin başına geçen büyük halk adamı İsmail Hakkı Tonguç, kansız bir devrim savaşına girmişti. «Eğitimle üretim, teori ile pratik» kucak kucaga uygulama alanına konmuştu. Dersler, kara tahta görevliği olmaktan çıkmış, kurulan yapılarda, açılan parklarda, gürlü gürlü atelyelerde, sürülen tarlalarda üretimin emrine verilmişti. «İş içinde, iş için, iş aracılığı ile eğitim» temel bir kuraldı. Bu eylem, «kişinin doğa karşısında özleşmesi, bağımsız toplumsal bir varlık olarak kendini yaratması» demekti. «Çalışma süreci içinde insan, doğayı etkileye etkileye kendini yoğunlaştırıyor. Doğayla başlangıçtan gelen birliğini kurar, onun efendisi olarak yeniden onunla birleşir».

Devrimci eğitim işte budur, ilericilik de bu. İlerici olmak, kıravat takmak, salonlarda dans etmek, hacının, hocanın sakah ile uğraşmak değildir.

Köy Enstitüleri, bir yandan halkın insan kaynağına, öte yandan kültür kaynağına da inerek yılar yılı çürüyen halk potansiyelini ortaya çıkarıyor, devrimci bir yöntemle derliyor, işliyordu. Halkın türküsü, ma-

sah, manisi, destanı, oyunu... kentlerin konforlu salonlarında burjuvaları eğlendirmek için hazırlanmıyor, halk çocukları bu işte araç yapılmıyordu. Yeni renk, yeni desen katkılarıyla halka götürülüyordu.

Kitap yasağı, kitap okuma korkusu yoktu. Kitaphıkları doluduran dünya klasikleri peynir ekmek yer gibi okunuyordu. Çeşitli tartışmalar, seminerler, konferanslar, ayda bir sahneye konan oyunlar devrimci bir dünyaya gördüğü kazandırma amacına göre düzenleniyordu.

Öğrenciler, Enstitülerin yönetiminde söz sahibi idiler, yönetici ve öğretmenlerle ortak sorumluluklar taşıyorlardı. Öğrenci başkanı, nöbetçi müdür yardımcısı, nöbetçi öğretmen, yapılan çalışmalar hakkında haftalık rapor hazırlıyor, hafta sonu toplantılarında tüm öğrencilere hesap veriyorlardı. Her türlü eylemleri serbestti.

Enstitüler, haktan kopuk «ebcet» ezberleten modern medreseler olmadıkları için halka açıldı. Köylüyü küçümseyen, hor gören beylerin, efendilerin bir işi olmadığı için ayakları bu kurumlardan kesikti. Köylüler, konukseverlik duygularıyla karlaşıyorlardı. Günlere, Enstitüde, öğrenciler arasında dolaşıyor, birlikte yemek yiyor, konuşuyor, derleşiyorlardı.

Uzun emeyelim, bu ortamda yetişen devrimci güçler, akın akın köylere akmaya başlamıştı. Hahatı kaçmıştı, sömürü ağalarının, çıkar babalarının, için farkına varır varmaz hemen karşı harekete giriştiler. Ortam onlardan yanaydı. Feodal yönetimin kışkıracıdaki halk, Köy Enstitülerinin bilincinde olmadıklarından bir tepki gösteremedikleri gibi, sömürücülere de yardımcı oldular. Köylere giden öğretmenler, büyük engellerle karşılaşılıyor. Yukarıda faşist

yönetici, aşağıda ağa, eşraf, imam ve onların güdümündeki halk arasında kaldılar! Egemen sınıf ve onların dümenindeki yordakçılar, peykler, piyonlar koro halinde Köy Enstitülerini bir kaşık suda boğmak için sözbirliği ettiler. Türkü iftiharlar uyduarak provokasyonlar yarattılar, yıktılar.

Sistemi yıkmakla yetinmediler, köy çocuklarının bir daha okuyamaması için türlü oyunlar tezgahladılar. Köy Enstitüleri enkazları üstünde «Erkek öğretmen» okulları kurdular. Köy kızlarını sürgüne yollar gibi bir iki okulda topladılar... Köy çocukları öğretmen olmasın diye ilkokula dayah «it» sınıfı ilköğretmen okulu verime, ortaokuldan sonra öğrenci alan üç sınıflı ilköğretmen okulları açarak, ortaokul barejini koydular... Anadolu'da ilkokuldan öğrenci alan askeri okulları kaldırdılar. Halk dersanelerinin yerine Kur'an Kurslarını, Köy Enstitülerinin yerine de İmam - Hatip okullarını açtılar. Kendi çocukları, yabancı uyruklu okullarda, yurt dışındaki üniversitelerde okuyarak yönetici, saylav, hariciyeciler, ithalatçı, ihracatçı, köy çocukları da imam, cer hocası, şifü yıkayıcı olsun, öldükleri zaman da efendilerinin kıçlarını yıkasınlar, sağ kollarının da sağlıklarına, saltanatlarına dua etsinler istediler!

Cumhuriyetimiz kuruldu 46 yıl oldu. Köylere bir baştan öbür başa okulsuz, öğretmensiz! Köylere açılmış olan okullarsa köyün gerçek yaşamı ile hiç ilgisi olmayan fonksiyonsuz, yetersiz, göstermelik yapılar... Milyonlarca yoksul köylünün kızı, oğlanı ilkokul üstü öğrenimden yoksun. Okur - yazar olmayan köy kadınlarının oranı % 87'nin üstünde. Yerleşme noktaları, etnik unsurlar, cinsler arasındaki farklar korkunç derecede fazla. Eğitim işleri bir ticaret emtiası olarak işporta pazarlarında. Emperyalist etnikler altında ülkenin ve halos çarlarının ters düşen eğitim uygulamaları gün geçtikçe artmakta...

Biz de oturmuş Köy Enstitülerinden söz açmışız... Sevsinler!

uyruklu okullar çelişkisi bu oyunun açık örnekleridir.

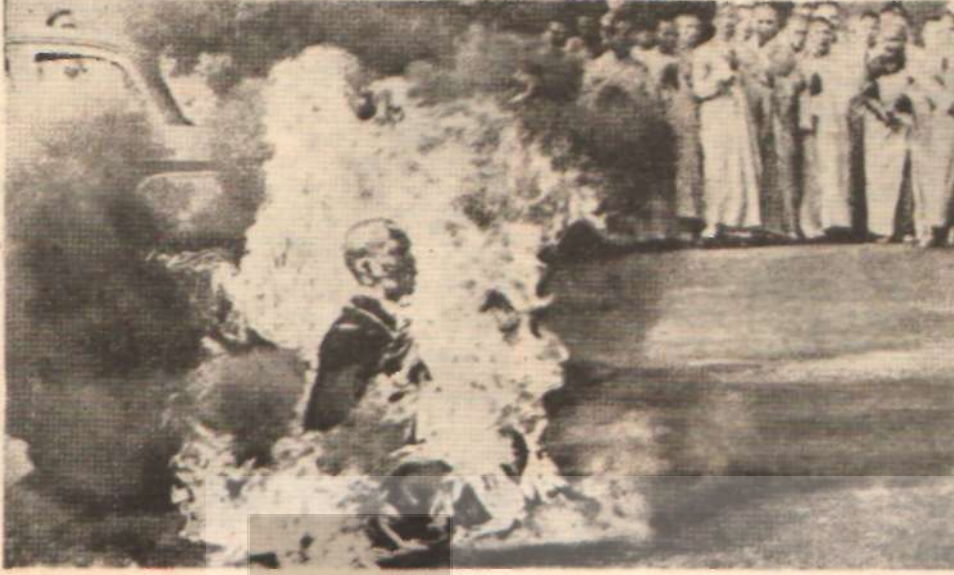
Klasik eğitim, burjuva devrimi ile ortaya çıkan, «sanayileşmiş bir toplum eğitimidir». Tüccarlar, sanayi patronları devlet yönetimini Tanrının vekillerinden almışlardır. Böylece Tanrının vekilleri kuralların, padişahların, geyhlerin yerine, sermayenin vekilleri lordlar, senatörler, saylavlar yönetimi başlamıştır. Millet adına, demokrasi adına alınan oylarsa sömürünün kibar bir icazeti olmuştur... Klasik eğitimde, eğitimin amacı, «devletin istediği yurttaşlar yetiştirmek» diye saplanmıştır. Devletin istediği yurttaş, aslında patronun istediği yurttaştır!

Egemen sınıf, sayı olarak çok azdır. Sömürüsünü sürdürmek için devşirme yardımcılara, peyklerle, piyonlara ihtiyacı vardır. İşte patronlara, yordakçı, yardımcı insan gücünü hazırlayan beyin yıkama aracının adına eğitim demislerdir. Eğitimden geçen emekçi çocukları bir çeşit sınıf değiştirirler. Üretim alanından, tüketim alanına geçerek sömürünün buyruğuna girerler. Bu devşirme tabaka,

sömürülen sınıfla, sömüren sınıf arasındaki tampon bölgede toplanır. Bazılarının «ara sınıf» dedikleri, bu bölgenin sakinleridir! İçlerinde devrimci nitelik kazananlar, devrimci olanlar vardır. Ancak, aç kalmak korkusu içinde sömürünün dümen suyuna kürek çekmekten kurtulamazlar. Yetişmelerde gereği ellerinden maddi uygarlıkla ilgili hiçbir hüner gelmez. Belleklerindeki bilgi kırıklarıyla devlet kapılarında kulluk görevlerini yerine getirmeye çalışırlar. O yüzden korkaktırlar. Tenhalarda devrimci arkadaşlarını gördükleri zaman göz kırparlar, «kardeşim» yanlış anlıyoruz... Ben de devrimciyim ama...» derler, bir gören olur korkusu ile ürkek tavşanlar gibi kaçarlar...! Çoğunluğu şartlanmış bu piyonların, yordakçıların efendilerine yaranmak için ali kuran baş kesen oldukları görülür. İçinden çıktıkları halka karşı, devrimci arkadaşlarına karşı yapmayacakları «melanet» kalmaz! «Ahde vefa» gösterenler çok önemli görevlere atanırlar. Yine de bir kukla olmaktan kurtulamazlar. Çünkü ipleri başkalarının elindedir.

Din adamlarının devrimci savaşı

Vietnam'da
budist
rahipler
emperyalizmi
protesto
için
kendilerini
yakmaktadırlar

Müslüman Din Adamlarına Çağrı

Yıldırım DAĞYELİ — Münih'ten Yamyar —

AYDIN hocalar, gerçek din adamları!

Bugün Türkiye'de uluslararası emperyalizmin ve onun yerli faşist uşaklarının elde kalan tek kalkını diindir. İktisat alanındaki ve toplumsal yaşamdaki her türlü başarısızlıklarını, sömürlerini bu faşistler din perdesi ardına gizlemektedirler. Oysa dinler, özellikle İslam dini tarihinde son derece devrimci bir rol oynamıştır. Fakat bugün aynı din bir takım din sömürücüleri- nin elinde sömürü aracı haline gelmiştir. Bu sömürücülerin amacı, Türkiye'ye İspanya'daki, Portekiz'deki, Yunanistan'daki, İran'daki gibi faşist diktatorluğu getirmektir.

Ne var ki, faşist diktatorluklarda ilk saf dışı edilen yine din adamlarıdır. Faşist diktatorluğu ayakta tutan kapitalistlerin taurısı para, dini sömürüyle fazla kâr elde etme yollarıdır; din onların ağızlarında halk yığınlarını kandırmağa yarayan bir sahtir.

Gerçek din adamları aydındırlar, ileriye daha gerçekçi görüşleri ile insanlık katili nazi Hitler, toplama kamplarına en önce din adamlarını, papazları vb. gönderdiler ve yakdılar. Gerçek din adamlarının halkı düşünen birer aydın olabileceğini iyi kavrayan faşist İspanya'nın dikta-

toru Franco, birçok kınacı kapattırarak, birçok papazı tutuklamış ya da idam ettirmiştir. Daha geçenlerde Yunanistan'ın faşist cuntası, birçok manastırı, papazları halka nifak tohumları saçıyor diye, kapattı ve papazlarını da tutuklu evine gönderdi. Faşizm, dini iktidara gelinceye dek kalkan gibi kullanır, sonra da onun en büyük düşmanı kesilir.

Aydın din adamları tarihini her devrinde devrimci bir rol oynamışlardır. Bizim tarihimize de böyleleri çoktur. Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bayram Veli, Hacı Bektaş Veli, Seyh Bedreddin bunlardan bazılarıdır. Bugün Amerikan emperyalizmine karşı kahramanca savaşıyor Vietnam'da budist rahipler, emperyalist Amerika Birleşik Devletleri yerli uşaklarını da alıp defolup gitsin diye kendilerini yakmaktadırlar. Zenci papaz Martin King Luther, Amerikan zencilerinin özgürlüğü uğruna savaşıyor öldürülmüştür. İspanya'da faşist yönetime karşı koyan en büyük güçlerden biri de din adamlarıdır.

Bir tarafta içler acısı yoksul luğun sürüp gittiği, diğer tarafta mutlu bir azınlığın sefahat içinde yaşadığı Latin Amerika'daki Kolombiya'da bir papaz, Camilo Torres, tüm görev ve imtiyazını bırakarak, halkın kurtuluşu için çetecilere katılmıştır. Ne yazık ki, bu papaz devrimden sonra eline yeniden dua kitabını alamadan vurulup gitti. Ama onun adı ve eylemi dünyanın her yerinde tüm aydın din adamlarına, hocalara, papazlara,

rahiplere birer örnek oldular. Onun bir çağrısını aşağıda duyacaksınız.

Türkiye'de de aydın ve gerçek din adamlarının kendilerini uluslararası emperyalizmin ve onun yerli faşist uşaklarının mağası durumundan kurtarmaları ve dini yeniden eskiden olduğu gibi devrimci bir yönü- geye oturtmalarının zamanı gelmiştir artık!

Sağlıcakla kalın.

• Devrimci Papaz Camilo Torres'ın Çağrısı

«Son zamanlarda siyasal, dinsel ve toplumsal sarsıntılar, kuşkusuz kolombiyalı hristiyanlar arasında gışıklık yarattı. Tarihimizin bu önemli anında biz hristiyanların dinimizde temel gerçeklerine bağlı kalmaları gereklidir. Katolik inancın en önemli öğesi, yanındakilere sevgidir. «Kim yanındakilere seviyorsa, o buyruğu yerine getiriyor demektir (İncil)». Bu sevginin gerçek ve doğru olması için, etkin olması gerekir. Eğer refah, zekat, azıcık okul, birkaç refah programı, kısaca «hayırseverlik» denen tüm şeyler, bir sürü aç yiycek vermeye, bir sürü çıplaklığı giydirmeye, bir sürü cahil eğitime yetmiyorsa, o zaman daha etkin tedbirler almamız insanlığın refahını güvencelemek için.

leriyle iktidarda bulunanlar, kolombiya parasının dışarıya akmasını yasaklayamayacaklardır. Çünkü bunlar, paralarını dışarıda yatırdıkları sürece, onun silsili yaklaşan enflasyondan koruyacaklardır.

Bunun için iktidarı mutlu azınlığın elinden zorla alıp, onu bir sürü yoksula teslim etmek kaçınılmazdır. Bunu derhal yapmak, tam bir devrimin ödevidir. Eğer iktidarda bulunanlar silahlı bir direnme göstermezlerse, devrim barışçıl olabilir. Devrim demek, açlara yiycek veren, çıplakları giydiren ve cahilleri eğiten, kısacası, sevgi gösteren, ama bunu arasına geçici olarak ve birkaç kişiyi memnun etmek için yapmayan, kardeşlerimizden koca yığınla ilgilenen bir hükümet meydana getirmek demektir. Bu nedenden dolayı hristiyanın ödevi de «Bütün iktidar tanrıdan gelir (İncil)» doğrudur, ama aziz Toma der ki, iktidarı kullanan, halkın somut tarihini yapar.

Eğer bir iktidar halka karşı yönelmişse, o zaman bu iktidar yasadışıdır ve biz buna zıddır deriz. Biz hristiyanlar, bu zulme karşı savaşıma izinli ve

Douglas Bravo konuşuyor

Milli Kurtuluş Cephesi

Venezuela Gerilla Hareketi'ni yöneten ve «Veni Che» diye anılan Douglas Bravo, Milli Kurtuluş Cephesi'nin kuruluşunu, Komünist Partisi ile anlaşmazlığını, Küba ve diğer Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerini açıklıyor.

KANLI PAZAR'DA GERÇEK DİN ADAMI
— Emperyalizme karşı mücadele ediyor —

zorunluyuz. Şimdiki hükümetimiz zalimdir. Çünkü bütün seçmenlerin yalnız % 20'si tarafından desteklenmektedir. Çünkü onun bütün kararları mutlak azınlık tarafından önceden kararlaştırılmıştır.

Kilisenin yetersizliği bizi ürkütmesin. Kilise gerçik insan elinin yapıtıdır, ama onun kutsal olduğuna inanırız. Yanımızdakiler sevgi ödevlerini yerine getirdiğimiz oranda kiliseyi de güçlendiririz.

Ben, bir papazın görev ve imtiyazlarını bıraktım. Ama bununla bir papaz olmaktan vazgeçmedim. Kendimi yanımdakilerle sevgiden dolayı devrim a-

dadığımı sanmaktayım. Ayn e-kumayı, yanımdakileri iktisat ve toplumsal gerilimin maddesel alanında sevebilmek için, bıraktım. Yanımdakilerin bana diyecek birşeyleri olmadığı, devrim savaşını kazanıldığı zaman, tanrı isterse, yeniden ayın okuyacağım. Sanırım, tanrının «Eğer umbere çıkarsan ve görürsen ki, bir kardeşin sana kırılmış, o zaman kutbeyi minberde bırak, kardeşine git ve onunla barış, sonra gel, kutbeyi oku» buyruğunu böyle yerine getiriyorum.

Devrimden sonra biz hristiyanlar diyebileceğimiz ki, öylesine bir yöntem kurduk, yanındakine sevgi burda en yüce koşuldur.

Kavga uzun olacak. bugünden başlayalım...

Amerika'da patlatılan müthiş bomba

Amerika'nın nasıl bir militer devlet haline geldiği, artık kendi ünlü generalleri tarafından da itiraf edilmektedir.

Nitekim Tercüman gazetesi-nde, 16 Nisan günü yayınlanan yazısında Sükrü Baban böyle önemli bir açıklamaya yer vermiştir. Baban'ın yazısı şöyle şöyledir:

Amerika'da tam General Eisenhower'ın cenaze töreni sırasında öyle bir bomba patlatıldı ki bunun gücü Hiroşima'ya atılardan çok fazla. Fakat bu bomba, atom cinsinden değil de, siyasi çözümler ve uzun vadeli bir infilaktir. Bombayı, bir Amerika dergisinde fırlatan da Amerika'nın hayatta bulunan, en mehur kumandanlarından biri olan General Shoup'tur. Hatırlanacağı gibi, General Shoup II. Dünya Harbi sırasında bütün dünyada mehur Amerika Bahriye Silahendazlarının (Marine) Başkumandanı idi ve Pasifik Okyanusunda Japonlara karşı boğuşmada şeref mevkini işgal etmişti. İfade edildiğine göre, halen Amerika ordusunda —Eisenhower dünyadan elini çektiğine göre— bu kırat ve çapta askeri şahsiyet yoktur. İşte bu eski kumandan, yazdığı bir makalede, insanı olacak gibi değil, çünkü yazı, Moskova'nın Pravdasında çıkmaya layık, aynen şöyle diyor: «Amerika, bugün saldırgan bir askeri millet haline gelmiştir...»

General Shoup'un makalesinde belirttiğine göre, harp alanlarında başarısızlık, birbirini kovaladıkça, Amerika Genel Kurmayının sivil idare üzerine yaptığı baskı artıyor ve kredi talepleri kabarıyor. Ordu üzeri

Din sömürücüsü ağaların içyüzü

Fitnat OKUROĞLU

ELMALF'dan yola çıkarsınız Akdeniz'e doğru. Çok virajlı, çok tehlikeli, çok bakımsız yollardan yürekli hoplaya hoplaya geçersiniz. Otobüsünüz biraz keskince bir virajı geçer asfalttan. Karşınıza uzaktan köy görünüşü bir yer çıkar. Finike'dir burası. İçerisine girdikten sonra köy görünüşü özelliğini kaybeder. Küçük şehir modeli olur. Hani gecekondu ile, apartmanı ile, konağı ile bir küçük şehir.

Batı yanı dağlıktır Finike'nin. Güneyi deniz, doğusu ve kuzeyi epeyce geniş sayılabilecek bir ovalık. Yaz aylarında çok sıcak, kış aylarında ise ılık ve yağışlıdır. Yeşilli ise hiçbir zaman solmaz. Güzel yerdir Finike dış görünüşü ile. İçine girince bir hoş olur insan. İçine girince daha bir hoş olur. Tanıyınca, yani bu küçük kazanın sosyal ve ekonomik durumunu incelenince bir tuhaf olur. Üzülür, mantığı çalışmaz, sinirleri gerilir.

Tahminen beşbin nüfuslu kazanın merkez topraklarına on - oniki kişi hakimdir. Yani topraklarının yüzde doksanı nüfusun yüzde ikisindir. Bunlardan bir kısmı elli - altmış dönüm gibi az toprağa sahiptir. (Elli altmış dönümün portakal bahçesinin yıllık geliri net yüzbin liranın altına düşer.) Beş allonun elindeki toprak toplamı onbin dönümün üzerindedir. Onbin dönüm toprağa sahip olan bu allelerin her birine ortalama olarak üç ile dört bin dönüm arasında değişen toprak düşmektedir. Bu toprakların yıllık gelirlerinin hesaplanmasını okuyuculara bırakıyorum. (Bir dönüm portakal bahçesi ortalama yıllık ikibin lira net kâr bırakır).

Bu toprakları nasıl elde ettikleri önemli değil? Araştırmamız da bu yönde değildir. Toprak dağılımındaki bu durum istiklal savaşı sonrası tapulara dayanmaktadır. Tapulu toprakları adamların.

İnsan kendisinde bir eksiklik, bir açgözlük gördü mü, onu çeşitli yollardan telafi etmeye çalışır. Örneğin elindeki para kuvvetine dayanarak başkaları üzerinde hakimiyet kurar. Finike'nin ağaları da bu yolu tercih etmişlerdir. Önce halk üzerinde kesin bir hakimiyet kurmuşlar ve bunların arasına ne düşürdük ki bazı memur-u no ucuşu «apayışınmış» «cuşu» up ucuşu ların borusunu ötürmeyen memurlar yürütülmektedir Finike'den. Şiar Yalçın gibi. Kendilerini halktan üstün saymaktadırlar. Bir hanedan oldukları iddiasındadırlar. Hatta ilçenin heri gelen memurlarıyla bile oturup kalınmayı ayıp, küçüklük saymaktadırlar. Onların sahip olduğu maddi güç, çoğunluğu etkili altında bırakmıştır.

Mandy için 20.000

«Din», «Allah», «namus» kelimelerini ağızlarından düşürmeyen bu ağalar içi boş zenginlere, sadece paraya sahip, çevhersiz, kültürlü zenginlere mahsus bir bolluk hayatı yaşamaktadırlar. Bunu birkaç örnekle açıklayabiliriz. İsim vermeye lüzum yok. Bir ağa, sırf meşhur skandallar kraliçesi Mandy'yi görebilmek, onunla yatmak için Antalya'dan 20.000 liraya özel uçak kiralarak İstanbul'a gitmiştir. (Bir memurun yıllık geliri, hem de yüksek dereceli). Kadınlar her gün kalkarlar, sabah kahvaltılarını yaptıktan sonra belli yerlerde toplanarak kumar oynarlar. Öğle yemeğine evlerine gelirler. Öğleden sonra ikinci parti kumar meclisi kurulur. Bunu sosyal bir yaşantı saymaktadırlar. Okuyucular diyecekler ki, onların yemeklerini kim yapıyor? Hizmetçileri. Küçükten fa-

kirlerden satın aldıkları kızlar. Bunları bü-yütüyorlar. Hem ev işlerini görüyor, hem de kendi karısına sahip çıkamayan efendilerin cinsel hayvani arzularına cevap veriyorlar. Ondan sonra da iki üç dönüm arazi ile birisine veriliyorlar. İki üç dönüm arazi ne ki onlar için.

Yine acayip, sapık yaşantıları var bu adamların. Örneğin birisi, hem de kültür-lüsti, hamanda bir oğlana saldırmış yakalanmış. Zamanın yetkililerine yedirdiği paralarla kurtarını yakasını. Bir diğeri aynı şeyi yapmış ama Şiar Yalçın sayesinde, iki yıl hapse mahkum olmuştur. Halen hapiste, ipek gibi karısı da dışarıdadır. Bir başkası ise iki kişinin ölümüne sebep olacak derecede içmiş ve arabasını uçurmuş yuvaramıştır. Parasının sayesinde kurtarmıştır yakasını. Birinin karısı başkasına kaçmış. Onunla birlikte aynı kazada herkesten namusla yaşamaya devam ediyor. Bunların işi gücü, paralarını har vurup harman savurmak. Banka kredileri, daha doğrusu banka müdürleri ellerinde. İstedikleri kadar çekiyorlar. Bu yaşantıya sahip alle sayısı taş çatlasa onbeşi geçmez FİNİKE'de...

Hem AP'li, hem CHP'li

Şimdi bu kısa açıklamadan sonra gelelim Finike'nin alt tabakasının durumuyla ortaya çıkan sosyal bozukluklara:

Halk tabakası zenginlerin yaşantılarına ayak uydurmak istiyorlar. Bunu normal gelirleriyle yapmaları imkansız. Bu imkansızlığı ellerindeki gayrimenkul vasıtalarla gidermeye çalışıyor bir kısmı. Bu vasıtalarından en geçerlisi beyaz kadın ticaretidir. Küçük bir yerde beyaz kadın ticareti nasıl olur diye hayrete düşebilir herkes. Evet yanlış değil, beyaz kadın ticareti. Bu işle uğraşan seksen civarında kadın var vesikalı.

Ağaların yaşantılarına memurlar da özeniyor çoğunlukla. Onlar gibi olmak için borca giriyorlar. Bu ise herşeyden önce görevde huzursuzluk yaratıyor, randıman düşürüyor. Örneğin ilçenin en yüksek maaşlı memurlarından birinin halen sekizbin lira civarında borcu vardır.

Özellikle, kadınlar, hemcinsleri olan ağa karılarının giyimleri, süslüşlerine fazla özeniyorlar. Onların yaşantılarını bütün buluyorlar kendilerine göre. Onlara benzemek için ya düşüyorlar veya memursalar borca sokuyorlar kocalarını.

Ağaların yaptıkları kötü hareketler kısa zamanda kapanır. İşledikleri suçlar örtülmezdir şimdiye kadar. Yine örnekle açıklayalım: Bir kadın kocasını zehirliyerek öldürmüştür. Bu kadının suçluluğu ilgili mercilerce ertbas edilmiş ve kadın halle birkaç milyon üzerinde serveti ile elini kolunu sallıyarak gezmektedir. Daha ilerideki satırlarda verdiğimiz örneklerin dışında bir de arabasıyla adam ezen fakat kendisini kurtaran ağayı belirtebiliriz. Bunlar bilinen suçlar. Bilinmeyenler kim bilir ne kadardır?

Bu ağaların tipik bir özelliği de iki partiye mensup olmaları; Hangi parti başa geçerse geçsin işlerini yürütebilmeleridir. Yani ağalar birbirlerine akrabadırlar. Bu akrabalardan bir kısmı AP'yi, bir kısmı da CHP'yi bilerek tutuyorlar. Hangisi başa geçerse geçsin, onların çıkarları tehlikeye düşmüyor böylece.

Doğudaki toprak ve gelir dağılımı ile Finike'deki toprak ve gelir dağılımı arasında bir fark yoktur. Burada daha kesin bir ayrılık. Ağalar yıllarca boş duran evlerini kiraya vermekten dahi hoşlanmıyacak kadar pervasız, saygısız, zengindirler.

gelenlerin, mağlubiyetlerinin sebebini kendilerine verilen tahsisatın ve asker sayısının azlığında bulmak yolunu tutuyorlar. Halbuki 1969 bütçesinde orduya ayrılan giderler, 1944 II. Dünya Harbinin en kızgın savaş yıllarında orduya verilen tahsisattan fazladır.

General Shoup'u telaşlandıran diğer bir husus da Amerika büyük endüstrisinin, çalışma ve kazançlarının hemen hemen tümünü, ordunun siparişlerinden sağlamakta olmasıdır. Böylece Amerika büyük şirket ve müesseseleri, adeta harbin devamından kendileri için çıkar görece-

duruma gelmişlerdir. Amerika mükellefin verdiği her dolar verginin % 65'i, harp işlerine ve harp endüstrisini desteklemeye harcanmakta imiş... Dikkati çekecek husustur, Amerika Dışişleri Komisyonu Başkanı da ordunun sivil idareye fazla tahakkümünden şikâyetçidir...

— SULTAN REŞATIN CÜLUS MERASİMİ —
İttihatçiler yaratıkları kukla ile beraber,

İki hırslı İttihatçı ve denge uzmanı Abdülhamit

Osman S. AROLAT

TURKIYE'de son yü-
zelli yıl boyunca iki
kadro - batıcı bürokratlar ile
doğucu islamcılar - yönetimi ele
geçirmek için devamlı olarak
çatışmışlardır. Bazı değişiklik-
lerle bugün dahi sürmekte olan
bu çatışmanın bir döneminde de
İttihat ve Terakki hareketi yer
alır.

Yazar Gungör Dilmen, Cez-
zarlar - Dormen tiyatroları ta-
rafindan ortaklaşa hazırlanan
İttihat ve Terakki adlı piyesin-

de bu çatışmayı ele alarak işle-
mektedir.

Dilmen, piyes içerisinde İttihat-
çıları iyi niyetli, başta birçoyle
yapmak isteyen, daha da öte
Abdülhamit yönetimine karşı
başkaldıran bir kadro olarak ele
alır. Tek özellikleri cesaret ve
atılganlıktır. Bu cesaret ve a-
tılganlık kurnaz Talat'ın zeka-
sıyla da birleşince megrutiyetli
kabul ettirirler. Şenlikler, gö-
lenler yapılır. Bu piyesin sahne-
lenmesinde çok abartılır. Hatta

İttihat Terakki'cilerin kadrolar-
ının kurnalarından, megrutiyetli
kabul ettirmelerine kadar geçen
süre ile genelliklere ayrılan süre
birbirine eşittir.

Piyeste artık bir yanda ne
yapmak istediğini, ne için bu
harekete giriştiğini bilmiyen
kadro, kendine özlü bir temel a-
ramaktadır. Bir yandan da, ya-
bançılık, kendi açılarından
megrutiyet hareketini değerlen-
dirmektedirler.

Yazar bu noktada büyük bir
denge uzmanı olarak değeri-
lendirir Abdülhamit ile Talat
Paşa'yı karşılaştırır.

Talat - Ne yapıyorsunuz öy-
le?

A. Hamit - (ses etmez)
Talat - (Alaycı) Yapı ustalı-
ğına, mimarlığa meraklı oldu-
nuzu bilmezdim... (Abdülhamit
elindeki çekülü Talat'ın yanına
sarkıtır)

A. Hamit - Durdunuz yer
çökmek üzere, çekilin. (Aynı
anda çökme gürültüleri duyulur,
sahne sarsılır, Talat sendeler
kendini öbür yana atar). Orası
da tehlikeli. (Bir çökme ses
daha. Talat korkuyla oradandan
da sıçrar.) Anladınız mı şimdi
bu çekülün ne işe yaradığını?

Talat - Nereden başladı çö-
küntüler.

A. Hamit - (Tavana işaretleye)
Avrupa'dan getirttiğiniz özgür-
lük denen şu ağır avizeyi kub-
beye asarsanız böyle olur işte.

Talat - (Tavana bakarak) El-
bette onun tanrısal ışığıyla da-
ğılacak bu karanlık. Aydınlan-
cak insanlarımız.

A. Hamit - Bilmiyorsunuz ki,
yangın çıkar korkusuyla elek-
trik sokmadım ben buraya?

Talat - (Şaşırır) Biz de yağ
kandilleriyle donatırız avizeyi.

A. Hamit - Yağ kandilleriyle
olur mu hiç? Ne görgüsüzlük
yarabbi.

Talat - Bir gün elektrik te
gelir.

A. Hamit - Geledursun. Kub-
be çekemez bu ağırlığı. Bak na-
sıl sallanıyor. Ha düştü ha dü-
pecek. Bu almetin ne işe yara-
dığını anlamadan şaşkın şaşkın
seyreden zavallı milletin tepesi-
ne inecek pek yakında. O za-
man seyreyleyin gümbürtüyü.

Talat - Kubbeyi de onaraca-
ğız.

A. Hamit - (Çekülü tutar)
Kubbeyi tutan duvarlara bakın.

Talat - Kaykılmış. O duvarla-
rı da onaracağız.

A. Hamit - Yapı temelinden
sakat, delikanlı...

Talat - (Güvenli) Biz, teme-
linden değiştireceğiz bu yapıyı.

A. Hamit - Buna kimsenin
gücü yetmez.

Talat - Bizim gücümüz yete-
cek.

A. Hamit - Temelin nerede

olduğunu bilen mi var. Bugüne
değin reformcular temel diye,
yapının üçüncü beşinci katların-
da birtakım onarmalara girişti-
ler. Duvarlara payandalar, des-
tekler dayadılar, tabii tabii
bunların ağırlığı da kayışmış
temellere bindi.

Talat - Ya siz ne yaptınız?
Kurtarmak için bu ata miras-
mı?

A. Hamit - Otuzüç yıldır
böyle gece gündüz, elimde çekül
koridorlarda, sofalarda dolayış-
ım boşuna mı? Yalnız benim
bileceğim, korkunç çapraşık bir
denge düzenidir bu.

Talat - Nasıl olsa kurtulmaz
deyip, onu büsbütün çürütmeye
bıraktınız.

Son yüzelli yıl boyunca de-
vamlı olarak karşı karşıya ge-
len bu iki kampın durumu açık-
landıktan sonra, İttihatçılar i-
çin talihsiz bir dönemin bağlan-
gıcı sergilenir. Bosna - Hersek'in
Avusturya tarafından ele ge-
çirilmesi, Bulgar kralığının ya-
bançılık uluslar tarafından tanı-
ması olayları birbirini izler. 31
Mart vakası yaşanır.

Abdülhamit, yıkılarak yerine
Sultan Reşat getirilir. Arnavut-
luk ayaklanması, Trablus ısgall

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eski ve program hazırlanır.
Objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar titizlikle
yürütülür.

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

EKİM DERSLERİ LEON TROTSKY

Üzerinde yıllardan beri tartışılan, Sovyet Devriminin önde ge-
len liderlerinden TROTSKI devrimini anlatıyor.
ÇIKTI. 6. TL.

TEMEL TAKTİKLER MAO TSE TUNG

1. MAYISTA ÇIKIYOR
SER YAYINLARI — Necatibey C. Bilecek Pasajı 27/28
Yenişehir - ANKARA
Ankara ve Anadolu Dağıtım : Ser Yayınları
İstanbul Dağıtım : GE-DA
Tek kitap istekleri için pul gönderilmesi
Ant Der : 597

İMECE

Köy Enstitülerinin ku-
ruluş yıldönümü dolay-
ısıyla İmece I. Hakkı
TONGUÇ'un büyük boy
resmini bastırdı.

35 X 55 boyutunda, fi-
yatı 3 Lira. «İmece P. K.
373 Ankara» adresinden
sağlanır. Ondan az olma-
yan toplu siparişlerin ö-
demeli yapılması, bundan
az siparişler için posta
puflu gönderilmesi rica o-
luur.

Ant Der : 595

rüğüne yer vermiştir. Halen demir parmaklıklar arkasında insanlardan dolayı çile çektilen Şadi Alkış da vatanı bütün yönleriyle derli toplu sunan bu eser, bütün sosyalistlerin kitaplıklarında saklanacak bir ibret belgesi değerindedir.

PARİS DÜŞERKEN, İlya Ehrenburg, Sosyal Yayınlar — Aynı yazarın Fırtına adlı eserini de yayınlamış bulunan Sosyal Yayınlar, Ehrenburg'un bu değerli kitabını da Türkçeye iki cilt halinde kazandırmıştır. Atilla Tokath tarafından Türkçeleştirilmiş bulunan bu eserde İlya Ehrenburg, İkinci Dünya Savaşı öncesinde Fransa'nın ve Batı toplumunun çürüyüp kokmuş yüksek sosyetesini, sosyalizme ihanet eden sosyalistleri, İspanya cumhuriyetçilerinin «geniş cephe» ve «koalisyon» peşinde koşan Fransız sol liderleri tarafından nasıl kalıtsız Franco faşistlerine teslim edildiğini ve Fransız Milli Mukavemet Hareketi'nin isimsiz kahramanlar tarafından nasıl hazırlanmış olduğunu hikaye etmektedir.

GÜN OLA (Şiirler), Süreyya Berfe, FKF İstanbul Yayın Kolu Yayını — FKF İstanbul Sekreterliği Yayın Kolu, üyelerinin çeşitli yurt ve dünya sorunları karşısındaki görüşlerini belgeleştirecek yayınlar yapma karar vermiş bulunuyor. Bu yayınların ilki Süreyya Berfe'nin şiir kitabı. Çeşitli sanat dergilerinde yayınlamış şiirleriyle ün yapan Süreyya Berfe'nin kitabını FKF iddialı bir şekilde sunuyor: «Bu dönemdeki sanat görüşümüzü, sanatımızla neyi yapmak istediğimizi ortaya koyuyor, tartışmaya sunuyoruz.» Fiyatı 3 Lira.

ANADOLU ÇIKARTMASI, Özkan Fidan — İrfan Ayhan, Ulusça Uyanış Yayınları — İstanbul ve Ankara'daki yayınlar yanında Anadolu'da da yer yer büyük fedakarlıklarla toplumcu kitaplar yayınlamaktadır. Şair Özkan Fidan ile hikayeci İrfan Ayhan'ın ortak eseri «Anadolu Çıkartması» iki genç toplumcunun Anadolu'da verdikleri kalem savaşının ürünü... Fiyatı 3 Lira olan kitabın isteme adresi: P.K. 77 — Denizli.

padışahın ve İttihatçıların eli kolu bağlı şaşkınlıkları arasında piyes içerisinde yaşanır. Harbiye nazırı Mahmut Şevket Paşa'nın devrilme planları yapılır.

Birinci dünya savaşının doğuğu, Alman'ların artık nazır olan Enver Paşa'yı Vangan aracıyla nasıl kafese aldıkları, daha sonra harbe giriş, Sarıkamış faciası, Sina bozgunu işlenir.

Mustafa Kemal'in Anafartalar zaferi ele alındıktan hemen sonra, Yakup Cemil'in onu öldürmekle görevlendirilip başaramadığı savı ortaya atılır.

Piyesin bundan sonrasında Talat Paşa'nın sadrazam olmasına kadar geçen olaylar konu olur. Talat Paşa sadrazam olduktan sonra yeni kayıplar, yeni yıkımlar birbirini izler. Artık İttihatçılar için tek çıkar yol kalmıştır, ülkeyi terkederler.

Oyun bu şekilde son bulurken, haması bir gösteriyle bölünür. Bir Mustafa Kemal resmi, sahne gerisinde bayrakla birlikte, devrilen iktidarların üstünde yükselir.

Dilmen, İttihat Terakki piyesini daha ziyade bir tarihî olaylar sıralaması şeklinde su-

narken, oyun kurmaya fazla dikkat etmemiştir. Bu nedenden piyeste yukarıya aktardığımız gibi bazı sahneler dışında teatral öge kaybolmaktadır. Hal böyle olunca, usta oyun kurucusu Dilmen laf laf üstüne koyan bir yazar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kısacası genel olarak harekete dayanan tiyatro söyleve çok yer verilen bir noktaya itilmektedir.

Yaşanmış önemli tarihî olayların sahneye aktarılmasında sık sık karşılaşılan bu durum, başka araçların kullanılmasıyla giderilebilmektedir. Dilmen özellikle Piskator'dan bu yana gelişmekte olan, Brecht'te büyük ilerlemeler kaydeden filmle, projeksiyonla olayların tiyatro örgüsü taşıyan yanlarını aktarsaydı tutarlı bir bütün-ölge ulaşabilirdi.

Yoksa oyun bu sunulan şekleyle İttihatçıların hangi nedenlere dayandığı belli olmayan hırsıyla, onları yıkılırken altında bırakan, ezen, yer yer alaya alan Abdülhamit'in dramından öteye gidememektedir. Rusların ve Avrupa uluslarının belli belgeleri kolayca ortaya konabilecek tutumları yine aynı sebepten aydınlanamamaktadır.

Komandoların kültür düşmanlığı

«Resmin yaşantının izdüşümüdür.» diyen köylü Ressam Balaban'ın resim sergisi geçen hafta içerisinde Adana'da komandolar tarafından basıldı. Komandolar bu davranışlarıyla, bugüne kadar yaptıkları bütün baskınlardan daha ters bir noktaya düştüler. Halkın öz değerlerinden söz ederlerken, halkın sanatçısını reddettiler.

Balaban, bu basılma olayı üzerine günü dolmuş olan sergisini toplayıp Ankara'ya geldi. Yaptığı basın toplantısında olayı kamuya açıkladı. «Birçok defa sergimi basmak için geldiler. Her seferinde onlara gördükleri resimlerin Türkiye'nin, köylülerimizin resimleridir, dedim. Köktü kararlarını uygulamadan ayrıp gittiler. Ancak büyükleri ısrar etti. Onlardan söz aldı herhalde, benden utanır gibi yüzüme bile bakmadan resimlerime saldırdılar. Yurttakları resimlerden -Hasan Çavuşbabamı, -Duvarın Önündekiler-hapishane önündeki mahpus yakınlarını, -Arabada koşulu 8-küçler- köylük yerde yaşantının bir parçasını anlatıyordu.

«Ankara'dan Adana'ya neden gittim? Yaptığım resimler ülkenin halkını anlatıyordu. Bu resimler yalnız büyük kenttekiler tarafından değil, Anadolu tarafından da görülmeliydi.»

Sonra aynı şevkle yenilerini yapıp yerlerine koyacağını söyleyen Balaban, «Resimlerimizden, kitaplarımızdan korkmaya baskıyan güçlerin sonu yakındır.» dedi.

ANT YAYINLARI

MİLLÎ KURTULUŞ CEPHESİ
Douglas Bravo, 5 Lira

DÜZENİN YABANCILAŞMASI
İdris Küçükömer, 7.5 Lira

İNCE MEMED 1. Cilt
Yaşar Kemal, 15 Lira

ANARŞİZM
Duclos -Cohn Bendit, 7,5 Lira

ROMAN GİBİ
Sabiha Sertel, 15 Lira

SIYAH İKTİDAR
Stokely Carmichael, 7.5 Lira

YAŞANTIM
Yevtuchenko, 5 Lira

NAZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ
Kemal Sülker, 7.5 Lira

SABAHATTİN ALİ DOSYASI
Kemal Sülker, 7.5 Lira

GERİLLA NEDİR
Alberto Bayo, 5 Lira

SAVAŞ ANILARI 2. Baskı
Che Guevara, 10 Lira

ÜÇ ANADOLU EFSANESİ
Yaşar Kemal, 10 Lira

ORTADİREK
Yaşar Kemal, 15 Lira

YER DEMİR GÖK BAKIR
Yaşar Kemal, 15 Lira

ÖLMEZ OTU
Yaşar Kemal, 15 Lira

MARKSİZMİN TEMEL KİTABI, Toplatıldı
Emile Burns, 5 Lira

GERİLLA GÜNLÜĞÜ, Toplatıldı
Che Guevara, 10 Lira

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI
P.K.701 - İstanbul
İstanbul Dağıtımı: GE - DA
Ankara Dağıtımı: Aydın Kitabevi
Ege Dağıtımı: DATİC

ANT'a abone olanlara

100 LİRA TASARRUF!

- ANT Dergisi, abonelerine büyük bir tasarruf imkanı sağlamaktadır. Piyasada 125 Kuruş'a aldığımız ANT Dergisi'ni abone olduğunuz takdirde 86 Kuruş'a okumanız mümkündür. Zira ANT'ın yüzde 32 indirimli abone tarifesi şöyledir: Yıllık 44 Lira, 6 aylık 22 Lira, 3 aylık 11 Lira...

ANT'a abone olanlar, ayrıca, ANT YAYINLARI'nın bütün kitaplarını yüzde 20 indirimle satın almak imkanına sahiptirler. Bunun için ANT YAYINLARI'na bizzat gelmeleri, yada istedikleri kitapların yüzde 20 indirimli ücretlerini «ANT Dergisi — P.K. 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine posta havalesiyle göndermeleri kâfidir. Havale kağıdının arkasına adres, abone numarası ve istenilen kitapların okunaklı listesi de yazılmalıdır.

Böylece, ANT'a yıllık abone olan bir okurumuz dergiden ve bugüne kadar yayınlamış olan kitaplarımızla önümüzdeki bir yıl içinde yayınlanacak olan kitaplarımızın hepsinde toplam olarak 100 Lira civarında tasarruf sağlamış olacaktır.

ANT YAYINLARI'nın dergimiz aboneleri için indirimli fiyatları şöyledir: İnce Memed (birinci cilt) 12 Lira, İnce Memed (ikinci cilt) 12 Lira, Millî Kurtuluş Cephesi 4 Lira, Düzenin Yabancılaşması 6 Lira, Anarşizm 6 Lira, Roman Gibi 12 Lira, Siyah İktidar 6 Lira, Yaşantım 4 Lira, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6 Lira, Sabahattin Ali Dosyası 6 Lira, Gerilla Nedir 4 Lira, Savaş Anıları 8 Lira, Üç Anadolu Efsanesi 8 Lira, Ortadirek 12 Lira Yer Demir Gök Bakır 12 Lira, Ölmez Otu 12 Lira.

Dalkavuk gazetesinin yeni marifetleri!

Selma ASHWORTH
— Londra'dan Yazıyor —

Kıbrıs'lı Türkler adına Londra'da yayınlanan Vatan Gazetesinin Kıbrıs Türklerine nasıl ihanet ettiğini geçen hafta açıklamıştık.

Bu hafta da Vatan'ın başka marifetlerini teşhir ediyoruz:

VATAN gazetesini bir süre önce Yeni Vatan adı altında çıkıyordu. Fakat gazetesinin özü bakımından, izlediği yol bakımından «Yeni Vatan» ile sadece «Vatan» arasında isim ayrılığından gayri bir fark yok.

İngilterede, geniş Türk (Kıbrıs) topluluğuna seslenme o lanagını bulmuş bu kışkırtıcı gazetedeki Türk kültürünü, Kıbrıs gerçek iç problemlerini, Anavatan davalarını, İngilterede ikinci sınıf vatandaş muamelesi gören Kıbrıslıların kaderini sayfalarında ele aldığını, eleştirdiğini, okuyucuları aydınlatma yolunda bir şeyler yaptığını sanıyorsanız ÇOK AMA ÇOK YANILIYORSUNUZ.

Kıbrıs hakkında bir politik haberdar gayri gazete'de dik kovuğunu dolduracak, akılla kafası isleyen, Türkiye ve dünya problemleriyle ilgilenen kişiye

seslenen tek haber ve yazı bulamazsınız.

Bu gazete daha ziyade, «Milyoner, zengin Methiyecisi», adını almıştı. Her sayısında bir Kıbrıs Türk vatandaşı ele alınır... Ama İngilterede canına okunan, kast dışı muamele gören çetveli maddi ve manevi problemleri olan bir Kıbrıs Türk mü ele alınır? Ne münaşebet... Vatan'cılarla fakir fukara ile ne alış veriş olurmuş.

fabrikası olmayan, saraylarda yaşamayan, çiftler çiftler dükkânları olmayan, insan mı ki VATAN'cılar onunla ilgilenir?... VATAN'cılar Kemal Kansaran adında Kıbrıs Türk'ün methiyecisini yapar... Bu efendi

Şehrimizde Tamınmış Bir Aileye Alt senelerden beri taker taker eşsiz bir zevk ve titizlikle seçilmiş büyük sanat değerleri hazırlanmış son senelerin en büyük

MÜZAYEDESİ

20 Nisan 1969 Pazar Günü Saat 10 da

ŞİŞLİ MEYDANI

Helâkârgâzi Cad. No: 368 Çiftkurt Ap. Daire 4 Paris mah. gayet ince marketeri ve bronzlu Bahâ, yine Paris mah. eşine ender rastlanır marketeri orta masası, Epok Lui XVI yıldız Fransız minyon goblen salon takımı, ayrı ayrı birer sanat eseri olan marketeri, komodolar, ufak masalar, dişi ve mücevher masaları ve seh-palar, bombe camlı Fransız verni marten vitrin, Çin lak masası, Fransız yıldızlı berberler, Lui Filip ve Lui XV mason ve pelesenk koltuk ve sandalyeler, marketeri tekerlekli servis masası, fildişi ve bronz marketeri görülmemiş güzellikte ufak masası, Fransız birbirinden güzel bronz ve kristal avize ve aplikler, Bevr vazo jardiñyer kutu ve duvar tabakları, saks grup biblo ve heykeller, Kapo di monte büyük şekerlik, vazolar ve heykeller ve çeşitli Çin eserleri nadide porselen koleksiyonu gayet ince istahana taban halıları, Kegan ve Buhara taban halıları, ayrıca, İran halı ve seccadeler, Avrupa gümüş çatal, bıçak takımı, gamdanlar, tablolar, kristaller ve tırfı gayri kabil çeşitli eserler.

BEHAR Tepebaşı Asmalı Mescit Sok. No: 67. Tel: 49 44 35

BATILAŞMA
DÜZENİN ANTİKALAŞMASI

T. AĞAOĞLU

Londraya cebinde 5 peni ile gelmiş, şimdi sormayın Büyük Kansa Models Ltd. in sahibi. Türkiye'den işçi getiriyor... Halbuki, VATAN gazetesini Kansa Models'de çalıştırılan Türk işçisiyle bir de konuşaydık... Ne iyi olurdu.

Bir başka sayısında Özkan Hasan adında bir fabrikatörün methiyesi yapıyor. Bu da İngiltereye aç gelip, sonradan zengin fabrikatör olanlardan. Arkadan bir zengin daha, 17 yıl önce 5 lira olan Cemal Redif şimdi 3 fabrikaya sahip...

Fakat bu methiyelerin hiç biri, 12 Ekim, 1968'de Yeni Vatan'da çıkan ve Padışahlık devri, profesyonel methiyecilerine taş çıkartan birisi tarafından kaleme alınmış methiye ile boy ölçüşemez...

Koca puntolarla bir manet çekilmiş: TÜM TÜRK LÜK DÜNYASININ TANIDIĞI BÜYÜK İSİM: Evi gelecekte tari-

hi bir müze olabilir mi? Meraklandınız değil mi? Tüm Türk lük dünyasının tanıdığı bu isim KİM? Türk lük dünyası için ne gibi hizmetlerde bulunmuş da ismi BÜYÜK isim olmuş, evi de gelecekte tarihi müze olacak mı?.. Bu illustre inconnu ünlü meşhul Salih Hulusi Tamer adında bir zengin terzi. Şimdi iş adamı, pantolon diktiliyor, satıyor...

Bay Tamer, Elçilik'den de pek iltifat görür. Cumhurbaşkanına buraya geldiğinde imzalı bir resmini vermiş Bay Tamer'e, da çerçevelenip duvara asılmış... Bir de 1937 yılında Behçet Kemal Çağlar gelmiş buraya, en gülden nasibi olmayan bir şiir yazmış (Behçet Kemal'den başka ne beklenirdi...)

Profesyonel methiyeci diyor ki bu yazısında: «... Tamerler için yıllardır Anavatan'da ve Kıbrıs'da Türk basını sayısız güzel yazılar yazdı. Fakat yazılanların en güzeli: gene çok usta bir elden şiir olarak çıktı. Çağımızın en ünlü Türk şairi, Behçet Kemal Çağlar, 14 Nisan 1937'de Tamerler için yazdığı şiir başı başına bir değer olarak Londra'da Tarihi bir Müze haline gelmiş Tamerlerin evinde duruyor. Milli Şair Behçet Kemal Çağlar'ın Tamerler için yazdığı şiiri aynen yayınlıyoruz» diyor methiyeci.

Çağımızın en ünlü Türk şairi diye Bayram günleri şehir meydanlarında şiir diye şiirle ilgili olmayan bazı şeyleri haykırarak Behçet Kemal Çağlardan bahsetmek zaten bu methiyecinin bilgi seviyesi hakkında bizi gerektirdi kadar aydınlatmış oluyor...

Sunay'ın imzalı fotoğrafı duvarda asılı, «Bayram» şairinin yalamak için yazılmış bir kaç satırı var diye bir ev müze mi oluyormuş?...

Ben, Bay Salih Tamer'in yerinde olsaydım, son derece gülünç bir duruma düşürüldüm diye bu methiyeciyi mahkemeye

Kapıkulu'nun "izm" inhisarı!

Türkiye, hiçbir fikir, hiçbir ideolojinin ciddiye alındığı, tatbik kıymeti ve tatbik edilmek istidadı sezdirdiği bir diyar değildi. Gergi şapka giymeğe başlamıştık ama kafalarımız kalpağa da uygundu, fese de... Ve bütün cizmeler, Nazizm olsun, Komünizm olsun, Faşizm olsun, liberalizm olsun, hepsi, hattâ siyönizm ve antisyonizm hepsi hepsi iktidarın dış politika a-vadanlığında birer ehil âlet halindeydi. Ve iktidar bunların hepsini kullanmak hakkında inhisarını da dikkatle muhafaza ederdi.

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 21.4.1969)

verirdim. Şayet Bay Salih Tamer dendiği kadar alçak gönlü bir adamsa, böyle dalkavukluklardan iğrenmeliydi.

Ümid edelim ki bundan böyle VATAN gazetesini dalkavukluklardan vazgeçsin... Kıbrıs ve Türkiye'deki olaylara gerçek değerlerini versin... Ve İngiltere'deki tüm Türklerin gazetesini olabildiğince yolunda sağlam ve olumlu adımlar atsan.

Ve bir kere daha methiyecilere şunu hatırlatmak: Tüm Türk lük dünyasının tanıdığı isimler arasında katılmak için bir Fatih Sultan, bir Nâzım Kemal, bir Atatürk, bir Teyfik Fikret, bir Nâzım Hikmet olmak gerek...

Her milyon yapan, her Londra'da küçük saraylarda oturan, her Behçet Kemal'i otel parasından kurtaran BÜYÜK TÜRK olamaz. Bu ünvan öylesine ucuz değildir.

Hastaş Holding Skandalı

CHP'nin bürokratları tarafından yaratılan «halk sektörü» efsanesini halka yutturmak üzere müstafi Adana Milletvekili Dr. Suphi Baykam tarafından kurulan Hastaş Holding'in son maceraları tam bir skandal halini almıştır.

Türkiye'de kurulmuş şirketleri kurmuş gibi ilan ederek küçük tasarruf sahiplerinden milyonlarca lira toplayan Hastaş Holding, Almanya'daki işçilerinin dövizlerini de ele geçirmek üzere Türk-san Şirketi ile birleştiğini gazetelerde ilan etmiş, hattâ Akşam Gazetesi de bu mutlu (!) olayı manşetinde okurlarına duyurmuştu.

Ancak daha sonra Türk-san gazetelere bir ilan vererek Hastaş ile birleştiğini yalanlamıştır.

Bunu önceki hafta Hastaş ve Türk-san şirketlerinin birlikte duyurusunu ihtiva eden üçüncü bir ilan izlemiştir.

Küçük tasarruflarını hisse senedine yatırarak bütün umutlarını Hastaş'a bağlayan zavallılar, asıl darbeyi geçen hafta Türk-san'in gazetelere verdiği dördüncü bir ilanla yemiglerdir.

Türk-san'ın ilanında, gerçi Hastaş ile ön temas yapıldığı belirtilmekte, fakat ön protokolün anlaşma seviyesine çıkması i-

çin teferuatlarına tesbit edilerek ilgili şirket idare meclislerinde de kabul ve tasdik edilmesini gerektirdiği bildirilerek Hastaş'a ağır itham yöneltilmektedir: «Cari mevzuata göre, ancak, kurulmuş anonim şirketler için hisse senedi karşılığı para toplamak mümkündür. Şirketimiz ve Hastaş Holding arasında bu maksatla halen kurulmuş bir şirket mevcut olmadığından, yapılacak ilanlarla mutabık olmadığımız gibi hiçbir ilginiz de yoktur.»

Gerçek ortadadır. Hastaş Holding, cari mevzuata göre resmen suç işlemiştir. Türk-san bu suça ortak olmamak için ilanlarla durumu idare etmeye çalışmaktadır. Ticaret Bakanlığı müfettişlerinin halen Hastaş'ta bu kanunsuzluk dolayısıyla soruşturma yaptıkları da bilinmektedir.

Üniversiteli gençleri, bağımsızlık istedikleri için ezorbalık, şantaj ve sabotajla suçlayan pek sayılı CHP yöneticileri bu kanunsuzluk karşısında ne buyururlar?

Ya Paşa'nın dümen suyunda gençlere saldıran pek saygıdeğer bayyazlar? Sayın solcu fikra yazarları? Bu kanunsuzluk karşısında kalem oynatmak lutfunda bulunurlar mı? Yoksa, çarşaf gibi ilanların hatırına susacaklar mıdır?

Yanıklar olsun!

Beyefendiye de bir üniforma!

«27 Mayıs'ı hazırlamış ve gerçekleştirmiş askeri devrimcilerden MBK dışında kalmış olanlarıyla henüz yeni tanışıyoruz. Gözüm ilk planda bir şey çarpıyor. Geçen yıllar içinde manen de olsa asla bozulmamış ve satılmamış olmaları. Sivil politikacıların en devrimci görünenlerinde dahi mide bulandıran küçük ayak e-yunlarıyla, yozlaşmış kaypaklıklar ve Bizans entrikaları hiç olmadık anda ağır basabiliyor.

27 Mayısçılar ise dokuz yıl içinde hâlâ daha en az fire veren grup olarak görülüyor.»

ÇETİN ALTAN
(Akşam - 26.4.1969)